

Keiteleen kunta

TALOUSARVIO 2025

TALOUSSUUNNITELMA
2025–2027

**Keiteleen
kunnanhallitus
25.11.2024 § 181**

**Keiteleen valtuusto
17.12.2024 § x**

Sisällysluettelo

KATSAUS TALOUSARVIOVUOTEEN 2024	1
KEITELEEN KUNNAN TALOUDELLISET NÄKYMÄT	9
TALOUSARVION 2025 VALTIONOSUUDET (€)	10
TALOUSARVION 2025 VEROTULOT (1000 €)	10
LAINAT	10
TALOUDEN TASAPAINO	10
TYTÄRYHTEISÖJEN TAVOITTEET VUODELLE 2025	11
KIINTEISTO OY NILAKANRANTA TULOSLASKELMA 2025	12
TALOUSARVION TULOSLASKELMA 2025	13
TULOSLASKELMA VESI- JA VIEMÄRILAITOS 2025	14
TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMA 2025	15
TOIMIELIMET 2025	16
TULOSALUEET 2025	18
TALOUSSUUNNITELMA, TULOSLASKELMA 2025–2027	22
KEITELEEN KUNNAN TALOUSARVIO 2025 JA INVESTOINTISUUNNITELMA 2026-2028	23
10 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	27
11 TARKASTUSLAUTAKUNTA	28
12 VALTUUSTO	30
15 KUNNANHALLITUS	32
180 RUOKAPALVELU	43
30 SIVISTYSLAUTAKUNTA	44
300 PERUSKOULUTUS	44
30 SIVISTYSLAUTAKUNTA	47
320 MUUT KOULUTUSPALVELUT	47
30 SIVISTYSLAUTAKUNTA	50
330 KIRJASTOPALVELUT	50
350 LIIKUNTATOIMI	53
250 NUORISOTOIMI	57
370 VARHAISKASVATUS	60
40 KUNNANHALLITUS	63
400 TEKNISET PALVELUT	63
50 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	65
500 (5010) RAKENNUSVALVONTA	65
50 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	67
500 (5021) YMPÄRISTÖNSUOJELU	67
90 KUNNANHALLITUS	70
900 VESILAITOS	70
90 KUNNANHALLITUS	72
910 VIEMÄRILAITOS	72

KATSAUS TALOUSARVIOVUOTEEN 2024

Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2025 on elokuussa 2021 aloittaneen valtuuston viimeinen toimintavuosi, kunta- ja aluevaalit järjestetään huhtikuussa ja uusi valtuusto aloittaa toimintansa 1.6.2025.

Uusi valtuusto aloittaa toimintansa täysin erilaisessa toimintaympäristössä kuin edellinen; hyvinvointialue on toiminut kaksi kokonaista vuotta ja sen talouden haasteiden vuoksi sopeutustoimia suunnitellaan hyvinvointialueen tarjoamiin palveluihin. Keiteleen kunta on lausunnoissaan vastustanut jyrkästi keiteleläisten palvelujen heikennyksiä, aluevaltuuston päätöksiä odotellaan.

Muutoksen kunnan talouteen toi vuoden 2023 alijäämäinen tilinpäätös, jonka seurauksena myös taseeseen kertyi kumulatiivista alijäämää. Kuntalaki velvoittaa kunnan tasapainottamaan taloutensa suunnittelukaudella, jonka pituus voi olla enintään neljä vuotta, näin ollen alijäämät tulee olla katettuna viimeistään vuonna 2028.

Vuosi 2024 on kehittynyt talouden näkökulmasta ennakoitua paremmin ja alijäämän ei odoteta kasvavan. Talouden haasteet tulevina vuosina edellyttävät kulujen ja rakenteiden kriittistä tarkastelua kuitenkin niin, että palvelut turvataan kuntalaisille. Yhtä tärkeää on myös huolehtia kunnan tuloista, jotka suurimmaksi osaksi kertyvät verotuloista, tämä on myös ollut perusteena valtuuston tekemälle tuloveroprosentin korotukselle vuodesta 2025 alkaen. Valtionosuusuudistus on valmistelussa ja tällä hetkellä sen arvioitu voimaantuloaika on vuoden 2027 alusta lukien.

Teollisuusalueen laajennuksen kaavoitus on saatu valmiiksi ja alueen kehittäminen jatkuu infrastruktuurin rakentamisella sekä Keiteleen vihreät teolliset investoinnit – kehittämishankkeella, joka jatkuu vuoteen 2026 saakka.

TE-palveluiden järjestämistä vastuu siirtyy työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille 1.1.2025 alkaen. TE-palvelusta tulee osa jokaisen kunnan lakisääteisiä tehtäviä ja siten osa jokaisen kunnan peruspalveluja. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää työnhakijoiden nopeaa työllistymistä hyödyntämällä kuntien palvelutarjonnan kaikkia mahdollisuuksia. Uudistuksen rahoitus on yleiskatteisessa valtionosuudessa, ja kunnan rahoitusvastuu laajenee ja kulut lisääntyvät. Keitele kuuluu Kuopion työllisyysalueeseen yhdessä 10 muun kunnan tai kaupungin kanssa. Suunnitelman mukaan uudistus tuo palvelua tarpeen mukaan omalle paikkakunnalle. Käytännön toimet selkiytyvät alkuvuoden 2025 aikana.

Samaan aikaan Te-uudistuksen kanssa, eli 1.1.2025, tulee voimaan Laki kotoutumisen edistämisestä. Lain tavoitteena on vahvistaa maahan muuttaneiden työllisyyttä, työllisyyttä tukevia valmiuksia, kielitaitoa ja osallisuutta yhteiskuntaan sekä edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Työnantajan näkökulmasta Keiteleen kunnan tulee omalta osaltaan panostaa erityisesti henkilöstön saatavuuteen ja pysyvyyteen, jotta laadukkaat peruspalvelut kuntalaisille turvataan.

Väestön kehityksessä vuosi 2023 oli poikkeuksellisen hyvä ja Keiteleen väkiluku kasvoi ensimmäisen kerran moneen vuosikymmeneen. Tavoitteena onkin, että strategiamme mukaiset arvot rohkeus, luovuus ja inhimillisyys edesauttavat positiivista kehitystä jatkossakin.

Airi Kinnunen
hallintojohtaja, vt. kunnanjohtaja

Talouden kehitysnäkymät

Valtiovarainministeriön 23.9.2024 julkistamassa taloudellisessa katsauksessa (43/2024) esitetään vuosien 2024–2026 taloudellista kehitystä koskeva ennuste. Ennusteen mukaan Suomen talous on alkanut kasvaa. Bruttokansantuote (BKT) supistuu vielä 0,2 prosenttia vuonna 2024, mutta kasvu on käynnistynyt vuoden alkupuoliskolla. Loppuvuotta kohden talouden toipumisen odotetaan vahvistuvan.

Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku tukevat kulutusta ja investointeja ja investointinäkymät ovatkin valoisat. Rakentaminen toipuu ja tuotannollisten investointien kasvu jatkuu. Erityisesti energiantuotantoon liittyvät investoinnit ja halpaa sähköä hyödyntävä tuotanto ovat kasvaneet. Vuonna 2025 BKT kasvaa 1,7 prosenttia ja vuonna 2026 1,5 prosenttia.

Myös muualla Euroopassa talouden kasvu etenee. Maailmankaupan ennustetaan toipuvan vauhdikkaammin kuin maailmantalouden, mikä hyödyttää Suomen tavaravientiä. Suomen kustannuskilpailukyky on säilynyt kohtuullisen hyvänä ja tukee vientiä, kun kysyntä vientimarkkinoilla elpyy.

Yksityinen kulutus on kasvanut läpi koko sen ajan, kun hintojen ja korkojen nousu ovat heikentäneet kotitalouksien ostovoimaa. Inflaation nopea hidastuminen ja korkojen lasku helpottavat kotitalouksien taloudellista tilannetta. Arvonlisäveron korotus nostaa hintoja ja hidastaa inflaation laskua erityisesti ensi vuonna. Ennusteen mukaan vuonna 2025 kulutuksen kasvu nopeutuu, kun korot laskevat edelleen ja työllisyys kasvaa. Yksityisen kulutuksen hintojen arvioidaan nousevan 1,3 prosenttia vuonna 2024 ja 2 prosenttia vuonna 2025.

Vuosina 2025 ja 2026 talouden kasvu on julkisen talouden sopeutuksesta huolimatta varsin vahvaa ja työllisyys lisääntyy keskimäärin lähes prosentin verran vuosittain. Työllisyyden kasvu on laaja-alaista ja sitä tukee myös hallituksen työvoiman tarjontaa lisäävät toimet, joista ensimmäiset astuvat voimaan vuonna 2024. Vuoteen 2026 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin. Talouden ja työllisyyden kääntymisen kasvuun vuosina 2025 ja 2026 vähentää työttömyyttä, mutta ammattitaitoisen työvoiman osaamisvaatimukset hidastavat työttömyyden laskua.

Julkisen talouden alijäämä on muodostunut syväksi heikon suhdanteen, nopean inflaation, korkomenojen kasvun sekä varautumismenojen kasvun takia. Tänä vuonna julkisen talouden alijäämä syvenee edelleen, yltäen 3,7 prosenttiin BKT:hen suhteutettuna. Alijäämä kuitenkin alkaa parantua hitaasti myöhemmin, kun talous toipuu ja sopeutustoimet alkavat vaikuttaa täysipainoisesti. Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä pienenee 3,2 prosenttiin.

Kuntien tulonsiirrot valtiolta kasvavat vuonna 2025, sillä TE-palveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille uusi valtiosuustehtävä, jonka rahoitus kohdennetaan kunnille peruspalveluiden valtiosuuden kautta laskennallista menolisäystä vastaavasti. Valtiosuuksiin tehdään kuitenkin samanaikaisesti tuntuvia leikkauksia vuosina 2025–2027 mm. sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtiosuuksien vuoksi. Valtiosuuksien kasvua hidastaa myös hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027 sekä asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset, erityisesti lapsi-ikäluokkien pieneneminen.

Julkisyhteisöjen velka kasvoi vuonna 2023 76,6 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen, ja tänä vuonna sen odotetaan nousevan yli 80 prosenttiin. Velan nopea kasvu johtuu pääasiassa valtion- ja paikallishallinnon alijäämistä sekä heikosta suhdanteetilanteesta. Myös ARA-korkotukilainojen lisääntyminen kasvattaa julkista velkaa laskennallisesti. Vuonna 2025 velkasuhteen kasvu hidastuu, kun säästötoimet tulevat voimaan ja taloustilanne parantuu. Vuonna 2028 velkasuhteen arvioidaan olevan noin 86 prosenttia. Vaikka talouskasvu auttaa pienentämään velkasuhdetta, se ei yksin riitä kääntämään velkasuhdetta laskuun. Ikääntyneen väestön kasvusta lisääntyneet hoiva- ja terveysmenot sekä samanaikaisesti työikäisten määrän väheneminen

aiheuttavat vajetta kokonaisveroasteen riittävyydelle tulevaisuudessa. Kestävyyssvajeen arvioidaan olevan 2 % suhteessa BKT:hen eli noin 7 mrd. euroa vuonna 2028.

Kuntahallinnon alijäämä kasvoi merkittävästi vuonna 2023. Tänä vuonna rahoitustilanne säilyy ennallaan, mutta vuonna 2025 se heikkenee jälleen. Hyvinvointialueiden tilanne pysyy haastavana tänäkin vuonna, ja niiden rahoitusasema heikkenee entisestään viime vuoteen verrattuna. Vuonna 2025 tilannetta helpottaa huomattavasti valtion rahoituksen merkittävä kasvu. Vuosina 2025-2028 kuntahallinnon alijäämä syvenee 0,6-0,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde, vaikka niiden taso puolittuikin sote-uudistuksen yhteydessä. Vaikka kuntien verotulojen kasvuprosentit pysyvät ennustevuosina pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella, ei verorahoitus riitä kuntahallinnon kasvaviin menopaineisiin. Kuntahallinnon mittavat alijäämät vuosina 2025–2028 edellyttävät merkittäviä sopeutustoimia kunnissa tulevina vuosina.

Keskeiset ennusteluvut suunnittelukaudelle 2025–2026

Taulukko 1. Keskeiset ennusteluvut

	2022	2023	2024*	2025*	2026*
Volyymin muutos, %					
Bruttokansantuote markkinahintaan	1,3	-1,2	-0,2	1,7	1,5
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	8,4	-6,6	0,2	4,4	2,9
Kokonaistarjonta	3,3	-2,9	-0,1	2,5	1,9
Tavaroiden ja palvelujen vienti	3,6	-0,1	-1,1	4,0	3,1
Kulutus	0,9	1,2	0,8	0,8	1,0
yksityinen	1,8	0,2	0,9	1,4	1,5
julkinen	-1,0	3,4	0,5	-0,5	-0,1
Investoinnit	2,5	-8,8	-1,3	5,7	2,8
yksityiset	2,7	-9,4	-2,9	4,1	3,8
julkiset	1,3	-5,7	6,0	12,7	-1,2
Kokonaiskysyntä	3,3	-2,8	-0,1	2,5	1,9
kotimainen kysyntä	3,1	-4,0	0,3	1,9	1,4

Taulukko 2. Julkisen talouden keskeiset ennusteluvut

	2022	2023	2024*	2025*	2026*
Suhteessa BKT:hen, %					
Julkisyhteisöjen menot	53,4	56,4	57,7	57,4	56,4
Veroaste	43,0	42,4	41,8	42,2	42,2
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-0,4	-2,9	-3,7	-3,2	-2,6
Valtionhallinnon nettoluotonanto	-1,4	-3,2	-3,2	-3,7	-3,1
Julkisyhteisöjen velka	73,5	76,6	81,7	84,0	84,8
Valtionvelka	52,9	56,8	60,5	62,3	62,8

Taulukko 3. Muut keskeiset ennusteluvut

	2022	2023	2024*	2025*	2026*
Bruttokansantuote, arvo, mrd. euroa	268	275	279	290	301
Palvelut, volyymin muutos, %	3,1	0,5	0,4	0,9	1,2
Koko teollisuus, volyymin muutos, %	-1,7	1,6	-2,1	2,6	2,0
Työn tuottavuus, muutos, %	-0,6	-0,8	0,5	1,1	0,4
Työlliset, muutos, %	2,5	0,3	-0,5	0,7	1,2
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	78,1	77,9	77,3	77,7	78,7
Työttömyysaste, %	6,8	7,2	8,0	7,6	7,2
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	7,1	6,2	1,8	1,4	1,3
Ansiotasoindeksi, muutos, %	2,4	4,2	2,9	3,4	3,1
Vaihtotase, mrd. euroa	-6,5	-3,0	-2,6	-2,9	-2,9
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-2,4	-1,1	-0,9	-1,0	-1,0
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	0,3	3,4	3,7	2,5	2,0
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	1,7	3,0	2,9	2,7	2,7

Lähde taulukko 1–3: Taloudellinen katsaus, syksy 2024. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2024:43, s. 19–20.

Kuntatalous

Valtion vuoden 2025 talousarvioesityksen antamisen yhteydessä 23.9.2024 julkaistiin myös **Kuntatalousohjelma 2025** (VM:n julkaisuja 2024:46). Kuntatalousohjelman tarkoituksena on arvioida kuntatalouden tilaa sekä kuntien mahdollisuuksia selvittää peruspalvelujen järjestämisestä valtion talousarvioesityksen mukaisella rahoituksella ja päätetyillä toimenpiteillä.

Kuntatalousohjelman painopiste on kuntatalouden kehitysnäkymien ja hallituksen kuntatalouteen vaikuttavien toimenpiteiden tarkastelussa.

Vuonna 2023 kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos vahvistui lähes 0,5 mrd. eurolla 1,75 mrd. euroon. Kuntien yhteenlaskettu vuosikate kasvoi 790 milj. eurolla 4,23 mrd. euroon. Vuosikate riitti kattamaan sekä poistot että nettoinvestoinnit. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä oli edellisvuosien tapaan pieni, vuonna 2023 15 ja vuonna 2022 14.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta ylsi vajaat 400 milj. euroa positiiviseksi ja lainakanta laski 19,9 mrd. euroon, kun sote-kuntayhtymien lainoja siirtyi hyvinvointialueille noin 5 miljardia euroa. Asukaskohtaisesti lainamäärä oli keskimäärin 3 368 euroa. Kuntakohtaisestikin tarkasteluna talouden tilanne oli hyvä.

Vuosikatteen ja tulokset ovat olleet vahvoja koko 2020-luvun, mutta vasta vuonna 2023 toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi koko kuntataloudessa positiiviseksi. Tuloksen paranemisen taustalla olivat pääosin sote-uudistukseen liittyvät kertaluonteiset erät sekä uudistuksesta johtuvat merkittävät muutokset tulo- ja menorakenteissa.

Vaikka yleinen talouskehitys kääntyy positiiviseksi, julkisen talouden alijäämät syvenevät, kun heikko suhdannetilanne jatkuu, verotulojen kasvu on vaimeaa ja sosiaaliturvamaksujen tuotot supistuvat. Syyskuun alussa voimaan tullut arvonlisäveron korotus kasvattaa verotuloja, mutta menoja lisäävät kulutusmenojen sekä korko- ja eläkemenojen kasvu. Hallituksen päättämät sopeutustoimet alkavat parantaa julkisen talouden tilannetta, mutta eivät vielä käännekehityksen suuntaa. Kuntatalouteen vaikuttaa myös kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelma, jolloin vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa. Työttömyysvakuutusmaksun merkittävä alentaminen heikentää entisestään julkisen talouden rahoitusasemaa.

Toimintamenojen hintojen nousun lisäksi myös toimintamenojen volyyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025, mikä aiheutuu TE-palvelu-uudistuksesta. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen, ja siten kuntatalous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille.

Kuntien valtionosuudet kasvavat vuonna 2025, mutta valtionosuuksien kasvu jää TE-uudistuksen lisärahoitusta pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään samanaikaisesti vuosina 2025–2027 leikkauksia muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vuoksi. Valtionosuuksien kasvua hidastavat myös hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027 sekä asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset, erityisesti lapsi-ikäluokkien pieneneminen. Lisäksi verotulomenetysten korvausten vähennys pienentää valtionosuuksia vuonna 2025 tuntuvasti, tosin verotulot kasvavat vastaavasti.

Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä noin 13,9 mrd. euroa. Vuoteen 2023 verrattuna verotulot alenevat vajaalla 5 prosentilla. Vuonna 2025 verotulojen ennustetaan kasvavan 4,2 prosenttia.

Kuntien rahoituksen riittävyyttä kuvataan kuntatalousohjelmassa toiminnan ja investointien rahavirta¹ -käsitteen avulla. Toiminnan ja investointien rahavirtaa tarkasteltaessa on otettava huomioon, että kuntien kyky rahoittaa lakisääteiset tehtävänsä perustuu tulojen ja menojen tasapainoon pitkällä aikavälillä. Lyhyemmällä aikavälillä kuntien nettoinvestointitarpeet voidaan kuitenkin rahoittaa lainanotolla, joten toiminnan ja investointien rahavirran negatiivisuus ei välttämättä suoraan kerro siitä, ettei rahoitusperiaate toteutuisi.

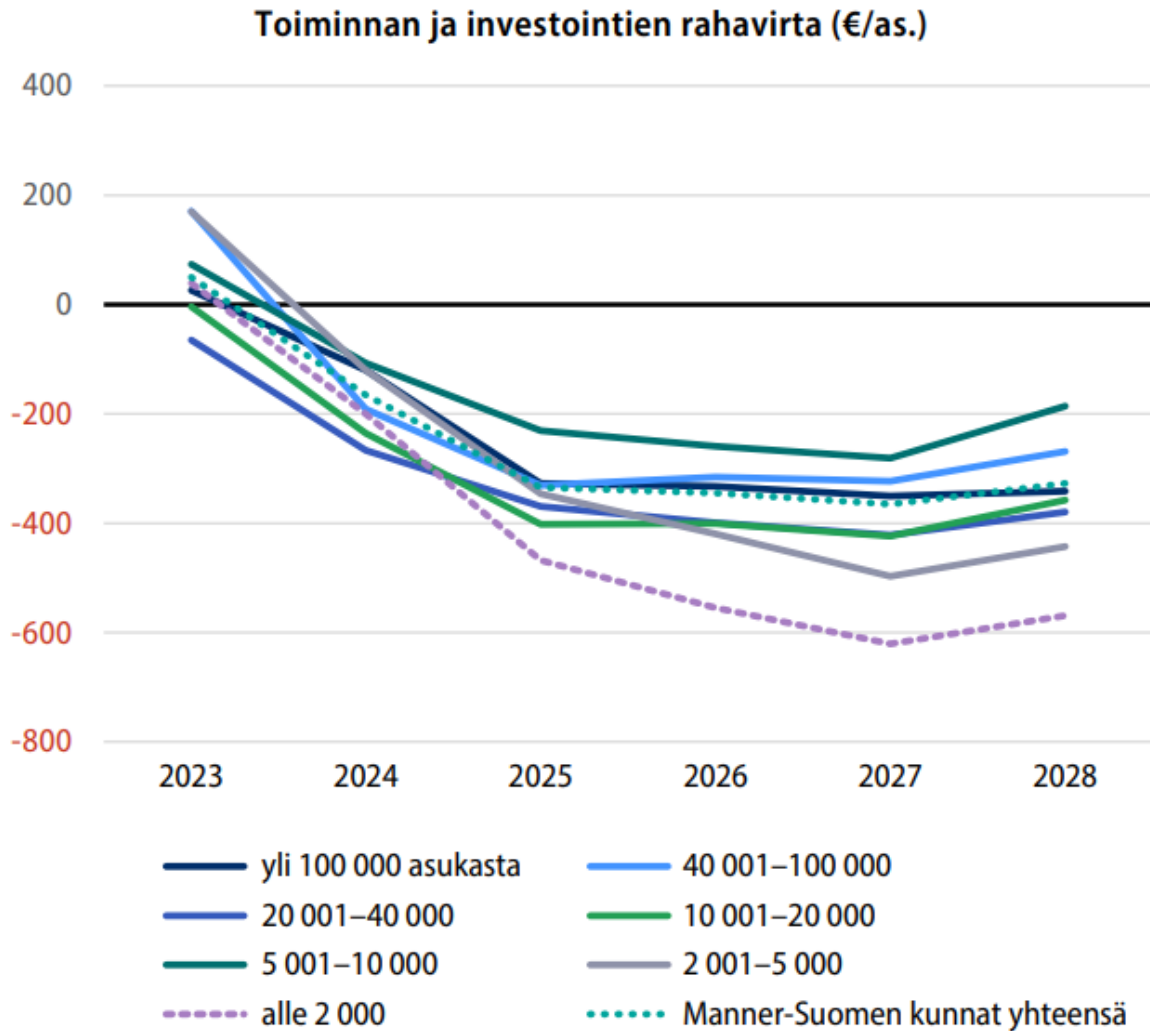
Aikaisempina vuosina toiminnan ja investointien rahavirta on ollut positiivinen tai lähellä tasapainoa lähes kaikissa kuntakokoryhmissä ja tilinpäätöstietojen mukaan vuosi 2023 jatkaa samaa kehitystä. Tulevina vuosina toiminnan ja investointien rahavirta laskee kuitenkin koko maan tasolla ja kaikissa kuntakokoryhmissä negatiiviseksi. Veropohjan heikkeneminen voi muodostaa uhkan varsinkin pienemmissä kuntakokoryhmissä, jos väestöennusteen mukainen kehitys jatkuu ennustetun kaltaisena ja paine kunnallisveroprosentin korotukseen kasvaa.

Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkaa budjettikuria tulevina vuosina. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin. Ongelmat osaavan työvoiman saatavuudessa, kiinteistöjen tehokas käyttö, kaupungistuminen, syntyvyyden pienentyminen sekä vihreä siirtymä edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa yhteistyö korostuu.

---

¹ Yksinkertaistettuna tunnusluku ilmaisee negatiivisena paineen lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen ja positiivisena laskennallista mahdollisuutta muun muassa lainojen lyhentämiseen tai veroprosentin alentamiseen.

Kuvio 4. Arvio kuntien laskennallisista poikkeamista rahoituksellisesta tasapainosta (toiminnan ja investointien rahavirta) vuosina 2023–2028 kuntakokoryhmittäin, euroa/asukas.

Kuntatalouden kehitys vuoteen 2028

Tuloksen muodostuminen	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1. Toimintakate	-14,1	-14,4	-16,1	-16,7	-17,3	-17,8
2. Verotulot	14,6	13,9	14,5	15,1	15,7	16,3
3. Valtionosuudet, käyttötalous	3,7	3,4	4,0	4,2	4,3	4,6
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,4	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0
5. Vuosikate	4,6	3,0	2,5	2,7	2,7	3,1
6. Poistot	-2,8	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Tilikauden tulos	1,7	0,4	-0,5	-0,4	-0,5	-0,2
Rahoitus						
9. Vuosikate	4,6	3,0	2,5	2,7	2,7	3,1
10. Satunnaiset erät	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
12. Tulorahoitus, netto	4,3	3,1	2,3	2,4	2,5	2,9
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-4,8	-5,0	-5,2	-5,4	-5,5	-5,7
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0
15. Investoinnit, netto	-3,9	-4,1	-4,2	-4,4	-4,6	-4,8
16. Toiminnan ja investointien rahavirta	0,4	-1,0	-1,9	-2,0	-2,1	-1,9
17. Lainakanta	19,9	20,7	22,5	24,3	26,2	28,0
18. Kassavarat	6,8	6,8	6,8	6,7	6,7	6,7
19. Nettovelka (lainat – kassavarat)	13,1	14,0	15,7	17,6	19,5	21,3

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2025. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2024:46, s. 50.

KEITELEEN KUNNAN TALOUDELLISET NÄKYMÄT

Keiteleen päivitetyn kuntastrategian tavoitteena on tasapainoinen kuntatalous, joka takaa kuntalaisille hyvät peruspalvelut ja turvallisen elinympäristön. Tasapainoisella kuntataloudella edistämme osaltamme kunnan elinvoimaa ja luomme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle.

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä kunnan taseeseen kertyi kumulatiivista alijäämää 213 000 euroa, joka tulee kattaa vuoden 2028 loppuun mennessä. Alijäämän syntymiseen vaikutti suurelta osin ennakoimaton pelastustoimen riidanalaisiin varallaolokorvauksiin tehty 300 000 euron suuruinen varaus sekä yleinen korkotason nousu.

Vuoden 2024 aikana kunnan taloustilanne on kehittynyt positiivisesti maltillisen menokehityksen ja erityisesti yhteisöveron ennakoitua suuremman jako-osuuden vuoksi. Lokakuun toteumatilanteen perusteella vuoden 2024 talousarvion toteuma on ylijäämäinen.

Vuoden 2025 talousarviossa toimintakate on -5,57 milj. euroa, vuoden 2024 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna kasvua on 3,8 %, mutta vain 0,5 % edelliseen tilinpäätökseen verrattuna. Toimintakulut kasvavat 3,2 % eli 229 000 euroa ja toimintatuotot kasvavat 1,5 % eli 27 000 euroa.

Talouden tasapainon saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi Keiteleen valtuusto on tehnyt päätöksen kunnan tuloveroprosentin nostamisesta 7,9 %:sta 8,9 %:iin. Tämän päätöksen arvioidaan nostavan kuntaveron tuottoa noin 300 000 euroa.

Vuosikatteenä vuonna 2025 muodostuu 916 281 euroa, mikä on 31,9 % (221 729 €) enemmän kuin vuonna 2024. Vuosikate riittää kattamaan suunnitelman mukaiset poistot ja talousarvion tulokseksi muodostuu 185 651 euroa ylijäämää.

Taloussuunnitelmavuosien 2026 ja 2027 talouden ennakointia vaikeuttaa valtiosuusuudistus, joka tämänhetkisen arvion mukaan tulee voimaan vuoden 2027 alusta lukien. Uudistuksen kuntakohtaiset vaikutukset eivät ole vielä tiedossa.

TE- uudistus

Eduskunta hyväksyi TE-uudistukseen liittyvän lakipaketin 1.3.2023. TE-palveluiden järjestämistä sekä kotoutumislakia koskevat lakiuudistukset – jäljempänä TE24 ja KOTO24, siirtävät työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisvastuun sekä työttömyysturvan laajemman rahoitusvastuun kunnille 1.1.2025 alkaen. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalveluiden tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta.

Uutta lakisääteistä tehtävää koskeva lainsäädäntö velvoittaa kuntia järjestämään työ- ja elinkeinopalvelut yhteistyössä muiden kuntien kanssa. Keiteleen kunta on päättänyt liittyä Kuopion työllisyysalueeseen yhdessä 10 muun kunnan tai kaupungin kanssa.

Myös kuntien rahoitusvastuu työttömyysetuuksista laajenee. Uudistuksen jälkeen kunnat osallistuvat työttömyysetuuden perusosan suuruisen osan rahoitukseen nykyistä varhaisemmassa vaiheessa. Kunnan rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan koskemaan myös ansio- ja peruspäivärahaa.

Vuoden 2025 alussa astuu voimaan myös uusi kotoutumislaki, jonka myötä kunnille tulee kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä. Kotoutumispalvelut ovat maahan muuttaneille tarkoitettuja palveluja, joilla edistetään maahanmuuttajien kotoutumista Suomeen. Kotoutuminen nopeutuu, kun maahan muuttanut löytää arjessa tarvittavat palvelut kunnan palveluista ja ne kytketään luontevaksi osaksi kohti työn löytämistä.

TALOUSARVION 2025 VALTIONOSUUEDET (€)

Vuonna 2022 valtionosuuksia käyttötalouteen kertyi tilinpäätöksen mukaan 8,57 milj. euroa, vuoden 2023 tilinpäätöksessä valtionosuuksia oli 0,63milj. euroa ja vuoden 2024 talousarviossa valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 1,1 milj. euroa. Vuosi 2025 on tämän hetken tietojen mukaan valtionosuuksien osalta negatiivinen eli valtionosuuksia kertyy 0,79 milj. euroa, vaikka TE-24 uudistus lisää kuntien valtionosuuksia.

TALOUSARVION 2025 VEROTULOT (1000 €)

	tp 2023	ta2024	ta2025
Kunnan tulovero	2 752	2 720	3 062
Kiinteistövero	603	610	610
Osuus yhteisöverosta	1 486	1 510	2 000
Yhteensä	4 841	4 840	5 672

Verotulot on arvioitu Kuntaliiton ennustekehikon pohjalta.

LAINAT

Lainamäärän arvioidaan kasvavan noin 1 500 000 euroa.

TALOUDEN TASAPAINO

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä on muutettu 1.5.2015 voimaan tulleessa uudessa kuntalaissa (410/2015). Muun muassa alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu kuntayhtymiin, kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu ja konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Säännösmuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä.

Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu niin, että alijäämä tulee kattaa määräajassa eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli. Samalla erillisestä toimenpideohjelmasta luovutaan ja yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään jatkossa taloussuunnitelmassa.

Keiteleen kunnan taseessa oli vuoden 2023 lopussa alijäämää noin 213 000 euroa. Vuoden 2024 alkuperäisen talousarvion toteuman perusteella ei ylijäämää arvioida kertyvän, mutta talouden toteuma syyskuun 2024 lopussa antaa talouden kehityksestä positiivisemmän kuvan ja tilinpäätöksen ennustetaan muodostuvan reilusti positiiviseksi. Vuoden 2025 talousarvioesitys on 185 651 euroa ylijäämäinen.

Tämänhetkisen tiedon valossa taloustilanne on haastava myös suunnitelmavuosina, joten talouden tasapainotustoimenpiteisiin tulee ryhtyä.

TYTÄRYHTEISÖJEN TAVOITTEET VUODELLE 2025

Merkittävin Keiteleen kuntakonserniin kuuluva tytäryhteisö on Kiinteistö Oy Nilakanranta, jonka kunta omistaa 100 %:sti.

Vuodelle 2025 Kiinteistö Oy Nilakanrannalle asetetaan seuraavat tavoitteet:

- Yhtiön asuntojen käyttöaste 92 %
- Vuokrataso ei saa ylittää Tilastokeskuksen määrittelemää vuokrien keskitasoa
- Asuntokannan kunnostusta jatketaan suunnitelman mukaisesti

Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot tulosaluetasolla. Investointiosa on sitova valtuustoon nähden.

KIINTEISTO OY NILAKANRANTA TULOSLASKELMA 2025

Kiinteistö Oy Nilakanranta Y-tunnus 1862619-1	Talousarvio 2025		100 % käyttöaste	
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Ero%
Kiinteistön tuotot				
Vastikkeet	-1 128	-1 075	-1 075	0,0
Vuokrat	575 871	844 782	726 619	-14,0
Käyttökorvaukset	43 381	36 855	42 975	16,6
Luottotappiot ja muut oikaisuerät	3 485			
Kiinteistön tuotot yhteensä	621 610	880 562	768 519	-12,7
Kiinteistön hoitokulut				
Henkilöstökulut	-1 172			
Henkilöstösivukulut	-120			
Hallintopalvelut	-40 641	-46 487	-43 287	-6,9
Käyttö- ja huoltopalvelut	-84 676	-97 320	-81 720	-16,0
Lämmitys	-154 344	-155 400	-132 110	-15,0
Vesi ja jätevesi	-41 149	-43 800	-34 200	-21,9
Sähkö	-52 601	-36 300	-40 100	10,5
Jätehuolto	-18 241	-19 280	-16 080	-16,6
Vakuutukset	-21 006	-14 550	-13 850	-4,8
Vuokrat	-7 435	-7 048	-6 944	-1,5
Kiinteistövero	-19 378	-14 400	-15 230	5,8
Korjaukset	-18 419	-134 350	-36 400	-72,9
Muut hoitokulut	-7 301	-10 900	-9 470	-13,1
Kiinteistön hoitokulut yhteensä	-466 484	-579 835	-429 391	-25,9
KÄYTTÖKATE/HOITOKATE	155 126	300 727	339 128	12,8
Poistot				
Rakennuksista	-131 029	-131 000	-131 000	0,0
Koneista ja kalustosta	-1 330	-1 500	-1 500	0,0
Poistot yhteensä	-132 359	-132 500	-132 500	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	318			
Korkokulut	-167 642	-100 000	-126 851	26,9
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-167 324	-100 000	-126 851	26,9
VOITTO ENNEN SAT.ERIÄ, VARAUKSIA JA VEROJA	-144 557	68 227	79 777	
Asuintalovaraukset				
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-144 557	68 227	79 777	
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	-144 557	68 227	79 777	

TALOUSARVION TULOSLASKELMA 2025

	TP 2023	TA+MUUT. 2024	KH 2025	Ero%
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	814 894	759 100	822 450	8,3
MAKSUTUOTOT	48 423	41 000	39 500	-3,7
TUET JA AVUSTUKSET	462 334	216 368	212 700	-1,7
MUUT TOIMINTATUOTOT	731 575	825 867	794 563	-3,8
TOIMINTATUOTOT	2 057 227	1 842 335	1 869 213	1,5
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-3 201 195	-3 198 220	-3 159 746	-1,2
PALKAT JA PALKKIOT	-2 570 501	-2 520 110	-2 524 004	0,2
HENKILÖSIVUKULUT	-630 694	-678 110	-635 742	-6,2
ELÄKEKULUT	-577 969	-560 800	-518 709	-7,5
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-52 725	-117 310	-117 033	-0,2
PALVELUJEN OSTOT	-3 699 745	-2 797 828	-3 075 801	9,9
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-154 313	-676 445	-693 015	2,4
AVUSTUKSET	-278 103	-251 540	-249 000	-1,0
MUUT TOIMINTAKULUT	-272 609	-291 750	-267 370	-8,4
TOIMINTAKULUT	-7 605 965	-7 215 783	-7 444 932	3,2
TOIMINTAKATE	-5 548 738	-5 373 448	-5 575 719	3,8
VEROTULOT	4 841 143	4 840 000	5 672 000	17,2
VALTIONOSUUDET	627 588	1 134 000	787 000	-30,6
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
KORKOTUOTOT	16 851	3 000	2 000	-33,3
MUUT RAHOITUSTUOTOT	244 912	241 000	231 000	-4,1
KORKOKULUT	-218 677	-150 000	-200 000	33,3
MUUT RAHOITUSKULUT	-12 773	0	0	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	30 313	94 000	33 000	-64,9
VUOSIKATE	-49 694	694 552	916 281	31,9
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-715 623	-689 830	-730 630	5,9
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-715 623	-689 830	-730 630	5,9
TILIKAUDEN TULOS	-765 317	4 722	185 651	3 831,6
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-765 317	4 722	185 651	3 831,6

TUOSLASKELMA VESI- JA VIEMÄRILAITOS 2025

	TP 2023	TA+MUUT. 2024	KH 2025	Ero%
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	421 984	477 700	476 150	-0,3
MAKSUTUOTOT	-0	0	0	
TOIMINTATUOTOT	421 984	477 700	476 150	-0,3
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT	-13 346	-12 300	-17 574	42,9
PALKAT JA PALKKIOT	-11 222	-10 100	-13 978	38,4
HENKILÖSIVUKULUT	-2 124	-2 200	-3 596	63,5
ELÄKEKULUT	-1 930	-1 720	-2 940	70,9
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-194	-480	-656	36,7
PALVELUJEN OSTOT	-323 359	-254 550	-253 550	-0,4
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 840	-73 500	-41 200	-43,9
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 722	-1 400	-1 350	-3,6
TOIMINTAKULUT	-344 266	-341 750	-313 674	-8,2
TOIMINTAKATE	77 719	135 950	162 476	19,5
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
MUUT RAHOITUSKULUT	-12 006	0	0	
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-12 006	0	0	
VUOSIKATE	65 713	135 950	162 476	19,5
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-118 736	-134 500	-125 500	-6,7
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-118 736	-134 500	-125 500	-6,7
TILIKAUDEN TULOS	-53 023	1 450	36 976	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-53 023	1 450	36 976	

TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMA 2025

	TP 2023	TA+MUUT. 2024	KH 2025
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
VUOSIKATE	-49 694	694 552	916 281
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	300 000	0	0
	250 306	694 552	916 281
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
INVESTOINTIMENOT	-1 287 816	-2 207 000	-2 300 000
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIN	60 000	374 000	670 000
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	0	127 000	0
	-1 227 816	-1 706 000	-1 630 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-977 509	-1 011 448	-713 719
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET			
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	22 804	22 804	22 804
	22 804	22 804	22 804
LAINAKANNAN MUUTOKSET			
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-150 000	0	1 500 000
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	562 979	0	0
	412 979	0	0
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET			
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	-30 553	0	0
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	4 916	0	0
SAAMISTEN MUUTOS	618 550	0	0
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-1 323 014	0	0
	-730 101	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-294 318	0	1 522 804
RAHAVAROJEN MUUTOS	-1 271 827	-1 011 448	
RAHAVARAT	31.12.2023	337 127	
	1.1.2023	1 608 954	-1 271 827

TOIMIELIMET 2025

10 KESKUSVAALILTK	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	4 152	5 000	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-3 485	-10 030	-9 565
Toimintakate (Netto)	667	-5 030	-9 565
Tehtävän kokonaiskustannukset	-3 485	-10 030	-9 565

11 TARKASTUSLTK	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-14 211	-14 620	-17 917
Toimintakate (Netto)	-14 211	-14 620	-17 917
Tehtävän kokonaiskustannukset	-14 211	-14 620	-17 917

12 VALTUUSTO	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-24 113	-25 850	-27 441
Toimintakate (Netto)	-24 113	-25 850	-27 441
Tehtävän kokonaiskustannukset	-24 113	-25 850	-27 441

15 KUNNANHALLITUS	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	1 142 391	1 100 467	1 081 047
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-2 778 562	-2 358 247	-2 692 347
Toimintakate (Netto)	-1 636 171	-1 257 780	-1 601 300
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-406 162	-376 700	-414 600
Tehtävän kokonaiskustannukset	-3 184 724	-2 734 947	-3 106 947

30 SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	471 419	242 168	270 910
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-4 325 937	-4 352 070	-4 247 880
Toimintakate (Netto)	-3 854 518	-4 109 902	-3 976 970
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-190 725	-178 630	-190 530
Tehtävän kokonaiskustannukset	-4 516 661	-4 530 700	-4 438 410
50 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	17 281	17 000	41 106
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-115 391	-113 216	-136 108
Toimintakate (Netto)	-98 110	-96 216	-95 002
Tehtävän kokonaiskustannukset	-115 391	-113 216	-136 108
90 VESI JA VIEMÄRILAITOS	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	421 984	477 700	476 150
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-344 266	-341 750	-313 674
Toimintakate (Netto)	77 719	135 950	162 476
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-118 736	-134 500	-125 500
Tehtävän kokonaiskustannukset	-463 002	-476 250	-439 174
RAPORTTI YHTEENSÄ	TP 2023	TA 2024	kh 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	2 057 227	1 842 335	1 869 213
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-7 605 965	-7 215 783	-7 444 932
Toimintakate (Netto)	-5 548 738	-5 373 448	-5 575 719
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-715 623	-689 830	-730 630
Tehtävän kokonaiskustannukset	-8 321 588	-7 905 613	-8 175 562

TULOSALUEET 2025

100 VAALIT	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	4 152	5 000	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-3 485	-10 030	-9 565
Toimintakate (Netto)	667	-5 030	-9 565
Tehtävän kokonaiskustannukset	-3 485	-10 030	-9 565

110 TILINTARKASTUS	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-14 211	-14 620	-17 917
Toimintakate (Netto)	-14 211	-14 620	-17 917
Tehtävän kokonaiskustannukset	-14 211	-14 620	-17 917

112 VALTUUSTO	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-24 113	-25 850	-27 441
Toimintakate (Netto)	-24 113	-25 850	-27 441
Tehtävän kokonaiskustannukset	-24 113	-25 850	-27 441

120 KESKUSHALLINTO	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	467 581	385 620	421 047
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-1 807 044	-1 474 100	-1 776 343
Toimintakate (Netto)	-1 339 463	-1 088 480	-1 355 296
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-73 158	-71 900	-54 600
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 880 201	-1 546 000	-1 830 943

180 RUOKAPALVELU	TP 2023	TA 2024	LTK 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	123 447	74 000	44 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-108 774	-86 910	-55 686
Toimintakate (Netto)	14 674	-12 910	-11 686
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-26 509	-26 500	-26 500
Tehtävän kokonaiskustannukset	-135 283	-113 410	-82 186

300 PERUSKOULUTUS	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	181 384	132 456	188 200
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-2 671 170	-2 765 090	-2 734 193
Toimintakate (Netto)	-2 489 786	-2 632 634	-2 545 993
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-100 053	-95 500	-100 000
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 771 223	-2 860 590	-2 834 193
320 MUUT	TP 2023	TA 2024	KH 2025
KOULUTUSPALVELUT			
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	310	0	310
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-84 965	-92 230	-96 336
Toimintakate (Netto)	-84 655	-92 230	-96 026
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-84 965	-92 230	-96 336
330 KIRJASTO- JA	TP 2023	TA 2024	KH 2025
KULTTUURIPALVELUT			
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	4 187	1 500	26 900
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-271 775	-265 850	-274 777
Toimintakate (Netto)	-267 588	-264 350	-247 877
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-22 031	-22 500	-20 300
Tehtävän kokonaiskustannukset	-293 806	-288 350	-295 077
350 LIIKUNTATOIMI	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	13 919	12 000	7 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-183 223	-190 450	-193 949
Toimintakate (Netto)	-169 304	-178 450	-186 949
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-52 418	-45 400	-52 800
Tehtävän kokonaiskustannukset	-235 641	-235 850	-246 749

360 NUORISOTOIMI	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	18 326	20 300	17 500
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-58 599	-66 900	-70 683
Toimintakate (Netto)	-40 274	-46 600	-53 183
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-1 369	-1 230	-1 130
Tehtävän kokonaiskustannukset	-59 968	-68 130	-71 813
370 VARHAISKASVATUS	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	253 293	75 912	31 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-1 056 204	-971 550	-877 942
Toimintakate (Netto)	-802 911	-895 638	-846 942
Laskennalliset kustannukset			
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 071 059	-985 550	-894 242
400 TEKNISET PALVELUT	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	551 362	640 847	616 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-861 526	-797 237	-860 318
Toimintakate (Netto)	-310 164	-156 390	-244 318
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-306 495	-265 000	-333 500
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 168 021	-1 062 237	-1 193 818
500 RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖ	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	17 281	17 000	41 106
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-115 391	-113 216	-136 108
Toimintakate (Netto)	-98 110	-96 216	-95 002
Tehtävän kokonaiskustannukset	-115 391	-113 216	-136 108

900 VESILAITOS	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	206 783	240 500	243 000
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-172 906	-164 900	-154 487
Toimintakate (Netto)	33 877	75 600	88 513
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-54 499	-70 500	-60 500
Tehtävän kokonaiskustannukset	-227 405	-235 400	-214 987
910 VIEMÄRILAITOS	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	215 202	237 200	233 150
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-171 360	-176 850	-159 187
Toimintakate (Netto)	43 842	60 350	73 963
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-64 238	-64 000	-65 000
Tehtävän kokonaiskustannukset	-235 597	-240 850	-224 187
RAPORTTI YHTEENSÄ	TP 2023	TA 2024	KH 2025
Tuloarviot ja määrärahat			
Toimintatulot	2 057 227	1 842 335	1 869 213
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0
Toimintamenot	-7 604 746	-7 215 783	-7 444 932
Toimintakate (Netto)	-5 547 519	-5 373 448	-5 575 719
Laskennalliset kustannukset			
Poistot ja arvonalentumiset	-715 623	-676 530	-730 630
Tehtävän kokonaiskustannukset	-8 320 369	-7 892 313	-8 175 562

TALOUSSUUNNITELMA, TULOSLASKELMA 2025–2027

	TP 2023	TA+MUUT. 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	2 057 227	1 842 335	1 869 213	1 950 000	1 975 000
TOIMINTAKULUT	-7 605 965	-7 215 783	-7 444 932	-7 593 831	-7 745 707
TOIMINTAKATE	-5 548 738	-5 373 448	-5 575 719	-5 643 831	-5 770 707
VEROTULOT	4 841 143	4 840 000	5 672 000	5 672 000	5 672 000
VALTIONOSUUDET	627 588	1 134 000	787 000	787 000	787 000
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT					
KORKOTUOTOT	16 851	3 000	2 000	2 000	2 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	244 912	241 000	231 000	231 000	250 000
KORKOKULUT	-218 677	-150 000	-200 000	-250 000	-200 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-12 773	0	0		
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	30 313	94 000	33 000	-17 000	52 000
VUOSIKATE	-49 694	694 552	916 281	798 169	740 293
POISTOT JA ARVONALENTUMISET SUUNNITELMAN MUKAISET	-715 623	-689 830	-730 630	-730 000	-730 000
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-715 623	-689 830	-730 630	-730 000	-730 000
TILIKAUDEN TULOS	-765 317	4 722	185 651	68 169	10 293
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-765 317	4 722	185 651	68 169	10 293

KEITELEEN KUNNAN TALOUSARVIO 2025 JA INVESTOINTISUUNNITELMA 2026-2028

Kiinteistöt	TAE25			TS26	TS27	TS28	Selite
	Menot	Tulot	Netto				
Kiinteistöjen osto	90	60	30	90	90	90	Painopiste rakennettavan teollisuusmaan hankinnassa.
Terveyskeskuksen korjaukset	20	0	20	10	0	0	Terveyskeskuksen kiinteistökorjaukset ja selvitykset. (2025 mm. kulunvalvonta ja valaisinuusinnat)
Wanhan Meijerin tilapinnoitteiden päivitys	10	0	10	0	0	0	Tilapinnoitteiden ja kiintokalusteiden päivitys.
Kunnanviraston korjaukset	10	0	10	0	0	0	Kiinteistökorjaukset (2025 mm. ilmanvaihdon automaatio)
Terveyskeskuksen jäähdytys	0	0	0	50	0	0	Siirretään kunnanviraston entinen Chiller-laite terveyskeskukselle / vaihtoehtoisesti ilmalämpöpumppujen asennus terveyskeskuksen tiloihin tarvittavilta osin.
Kohdistamaton korjausraha	50	0	50	50	50	50	Yllättävien kiinteistökorjauksien kustannusvaraus ja suunnitteluvaraus vuoden 2026 investointien valmistelua varten.
Päiväkoti Ankkurinapin kunnostaminen	20	0	20	20	20	20	PTS-ehdotuksen mukaisten korjausten suorittaminen. 2025 märkätilojen kalusteiden uusiminen, ilmalämpöpumppujen asennus uudelle rakennusosalle sekä piha-aidan korjaukset.
Liikuntahallin varaston korjaus	15	0	15	0	0	0	Liikuntahallin varaston liukuovien uusiminen ja tilapinnoitteiden päivittäminen ja säilytyskoppien uusinta.
NYK lukitusjärjestelmien päivitykset	70	0	70	0	0	0	Koulun avainhallintajärjestelmien päivittämiset sähköiseen toimintaympäristöön.
Urheilupuisto	0	0	0	40	0	0	Pukuhuonetilojen saneeraus ja esteettömyyden parantaminen.

NYK korjaukset	100	0	100	50	50	50	PST-ehdotuksen mukaiset kiinteistöjen korjaukset sekä sisäilmakorjaukset. 2025 toteutetaan myös etäopetustilan vaatimat muutokset (HUPA-hanke) sekä alakoulun teknisen luokan vaatimat työturvallisuuteen liittyvät muutokset)
Kirjaston korjaukset	20	0	20	20	20	20	PST-ehdotuksen mukaiset korjaukset
Varautuminen	30	0	30	10	10	10	Valvontakamaroiden lisääminen kunnan kiinteistöihin. Johtokeskuksen varavoima.
Ystävyydenpuiston kehittäminen	20	10	10	15	15	0	Entisen Salen tontin ja ystävyydenpuiston alueelle sijoitettava minigolfrata sekä silta näiden välille.
Kiinteistöt yhteensä	455	70	385	355	255	240	
Kadut ja yleiset alueet	TAE25			TS26	TS27	TS28	Selite
	Menot	Tulot	Netto				
Liikenneväylät, peruskorjaus	150	0	150	100	100	100	Kunnanhallituksen vuonna 2023 laatiman peruskorjausuunniteman mukaisesti. Vuonna 2025 Osmontien ensimmäinen osa.
Asfaltointi	25	0	25	20	20	20	Vuosittain tehtävä. Päällistysvuorossa 2025 Paljepolku sekä paikkakorjauksia asemakaava-alueella.
Viitasaarentien peruskorjaus	150	0	150	0	0	0	Viitasaarentien peruskorjaus korjaussuunnitelman mukaisesti.
Katu- ja aluevalaistusten uusiminen	15	0	15	15	15	15	Monimetalli- ja elohopeavalais- tusten uusiminen LED-valaistukseksi.
Satamapalveluiden kehittäminen	20	0	20	0	0	0	Vuosittain rantautumispaikkojen kehittäminen.
Taajaman liikennemerkkien uusinta	10	0	10	0	0	0	Vaiheittain toteutettava liikennemerkkien uusiminen.
Uuden teollisuustien rakentaminen	1300	600	700	1800	400	0	Uuden Teollisuustien- ja Ilkantien rakentaminen, Pistotien peruskorjaus, kantatie 77 liittymän ja väistötilan rakentaminen. Hankkeiden toteutus 2025-2026. Teollisuustien rakentamiseen on haettu rahoitusta.
Kadut ja yleiset alueet yhteensä	1670	600	1070	1935	535	135	

Vesilaitos	TAE25			TS26	TS27	TS28	Selite
	Menot	Tulot	Netto				
Vesitornin saneeraus	0	0	0	0	50	200	Vesitornin saneeraus / alavesisäiliön rakentaminen suunnitelmavuosille.
Vesitornin puhdistus	10	0	10	0	0	0	Vesitornin puhdistus käyttöön jatkamiseksi.
Verkoston saneeraus	30	0	30	20	20	20	Vuosittainen varaus, toteutetaan pääasiassa katuremonttien yhteydessä. Vuonna 2025 Osmontien ensimmäinen osuus.
Varautuminen	10	0	10	10	10	10	Vesihuoltolaitoksen varautuminen.
Runkovesilinjan rakentaminen	40	0	40	0	0	0	Uusi runkovesilinja välillä Hemminki-keskusta.
Etäluettavat vesimittarit	15	0	15	15	15	15	Etäluettaviin vesimittareiden vaiheittainen hankinta ja asennus.
Kohdistamaton korjausraha	30	0	30	30	30	30	Yllättävien korjauksien kustannusvaraus ja suunnitteluvaraus vuoden 2025 investointien valmistelua varten. Yhteinen vesi- ja viemärlaitokselle.
Vesilaitos yhteensä	135	0	135	75	125	275	
Viemärlaitos							
	TAE25			TS26	TS27	TS28	Selite
	Menot	Tulot	Netto				
JV-puhdistamon laiteuusinnat	20	0	20	10	10	10	Taajuusmuuttajan uusinta ilmastukseen.
JV-puhdistamon / pumppaamoiden saneeraus	10	0	10	0	50	50	Laitoksen uusinnan suunnittelu vuodella 2027, Kustannusarvio ja aikataulu täsmentyvät suunnittelun yhteydessä. Laitteuusinnat.
Viemärisaneeraus	10	0	10	10	10	10	Tarvittavat saneeraukset infran ylläpitoon. (verkoston uusimiset, sujutukset, kaivojen uusimiset, yms)
Viemärlaitos yhteensä	40	0	40	20	70	70	
Vesihuoltolaitos yhteensä	175	0	175	95	195	345	

Investoinnit yhteensä	TAE25			TS26	TS27	TS28	
	Menot	Tulot	Netto				
1 000 €	2300	670	1630	2385	985	720	

10 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

100 VAALIT

1. PERUSTEHTÄVÄ

Keskusvaalilautakunnan tulee toimittaa ne tehtävät, mitkä sille vaalilain mukaan erikseen kuuluvat.

Huhtikuussa 2025 järjestetään samanaikaisesti kunta- ja aluevaalit, vaalipäivä on 13.4.2025. Keskusvaalilautakunta huolehtii ennakoäänestyksen toimittamisesta, ennakoäänien ja kirjeäänien tarkastamisesta sekä vaalituloksen laskennasta ja vahvistamisesta kuntavaalin osalta.

Varsinaisen vaalipäivän äänestyksen toimittamisesta huolehtii vaalilautakunta.

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

VAALIT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	4 152	5 000	0	0	0
Toimintakulut	-3 485	-10 030	-9 565	-9 565	-9 565
Toimintakate	667	-5 030	-9 565	-9 565	-9 565
Poistot					
Asukkaita	2029	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	0	-2	-5	-5	-5

11 TARKASTUSLAUTAKUNTA

110 TILINTARKASTUS

1. PERUSTEHTÄVÄ

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen ja arvioinnin järjestämistä varten.

Lautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Lautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä arvioi kunnallisten palvelujen onnistumista palvelujen käyttäjien odotuksiin ja tarpeisiin nähden.

Lautakunnan tulee seurata talouden tasapainoa.

Lautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Lautakunnan tulee valmistella kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Lautakunta saattaa arviointisuunnitelman kunnanhallitukselle ja valtuustolle tiedoksi.

Lautakunta esittää arviointikertomuksen vuosittain valtuustolle hyväksyttäväksi.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

Tavoitteet – mitä tavoitellaan	Toimenpiteet – miten tavoitteeseen päästään
Kunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen.	Yhteistyö tilintarkastajan kanssa, kunnan taloustilanteen seuranta ja viranhaltijoiden, työntekijöiden sekä palvelujen käyttäjien kuuleminen.
Valtuuston asettamien tavoitteiden arviointi kunnan toimintastrategia huomioon ottaen ja kuntalaisten palvelujen tarve.	Arviointisuunnitelman laatiminen, suunnitelman toteutumisen seuranta.
Talouden tasapainon seuranta ja sen vaatimat toimenpiteet.	Talouden tasapainon seuranta, mahdollisen alijäämän kattamisen seuranta.
Työohjelman mukainen toiminnan ja talouden arviointi.	Työohjelman toteuttaminen. Hyvinvointialueen muutosten vaikutusten seuranta Keiteleen kunnalle ja kuntalaisille.

Suoritetaan lautakunnan itsearviointi	Itsearviointi tiedoksi vuosittain arviointikertomukseen / kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle.
Sidonnaisuusilmoitusten saaminen kaikilta, joita ilmoitusvelvollisuus koskee.	Ilmoitusten kerääminen, niiden toimittaminen valtuuston tietoon ja kunnan kotisivuille.

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEN MUUTOKSET TALOUSARVIO-VUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

Hyteindikaattoreiden vaatimien toimenpiteiden toteutumisen seuranta.

Hyteindikaattoreiden käyttöönotto valtiosuosia määrittävänä tekijänä muuttaa kunnan toimikenttää ja palveluiden tuottamisen luonnetta. Organisoituminen, suunnitelmallinen käyttöönotto ja toteutuksen valvonta aiheuttaa resurssipainetta palveluiden tuottamisen ja seurannan mahdollistamiseksi.

Lisäksi yleinen kustannustason nousu vaikuttaa kokonaiskustannusten kehitykseen korottavasti.

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

TILINTARKASTUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-14 211	- 14 620	-17 917	-17 917	-17 917
Toimintakate	-14 211	-14 620	-17 917	-17 917	-17 917
Poistot					
Asukkaita	2029	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	-7	-7	-9	-9	-9

12 VALTUUSTO

115 VALTUUSTO

1. PERUSTEHTÄVÄ

Valtuusto on kunnan asukkaiden valitsema kunnan ylin toimielin. Valtuusto käyttää kunnan päätösvaltaa, jollei ole toisin säädetty. Kunnan ylin poliittinen päätösvalta kuuluu valtuustolle.

Valtuustolla on kokonaisvastuu kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee edistää kuntalaisten suoraa osallistumista kunnan toimintaan ja päätöksentekoon. Valtuutettujen, kuten muidenkin luottamustehtäviin valittavien vaalikelpoisuudesta, asemasta ja toimivallasta säädetään kuntalaissa.

Kuntalaki painottaa valtuuston roolia kunnan strategisena johtajana, jossa on tärkeää tulevaisuuteen suuntautunut, kunnan toiminnan pitkäjähtäimen tavoitteiden ja päämäärien hahmottaminen ja linjaaminen.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 Kuntalainen

- Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen
- Asumistarpeisiin vastaaminen
- Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
<i>Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen</i>	Taloudellisten resurssien oikea kohdentaminen peruspalvelujen turvaamiseksi.

2.2 Elinvoima

- Positiivisen kuntakuvaan edistäminen
- Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen
- Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen
- Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen
- Tuki osaamisen kehittämiseen
- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
<i>Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen</i>	Talouden tasapainotilan seuranta osavuosisraporttien avulla.
<i>Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen</i>	Strateginen maanhankinta Toimitilojen mahdollistaminen

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEN MUUTOKSET TALOUSARVIO-
VUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

VALTUUSTO	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-24 113	-25 850	-27 441	-27 441	-27 441
Toimintakate	-24 113	-25 850	-27 441	-27 441	-27 441
Poistot		0			
Asukkaita	2 029	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	-12	-13	-13	-13	-13

15 KUNNANHALLITUS

120 KESKUSHALLINTO

1. PERUSTEHTÄVÄ

Kunnanhallitus on kunnan keskeisin toimielin. Sen tehtävänä on johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta.

Kunnanhallitus vastaa

- kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta
- valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta
- kunnan toiminnan yhteensovittamisesta
- kunnan toiminnan omistajaohjauksesta

Lisäksi kunnanhallituksen lakisääteisenä tehtävänä on

- valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa
- edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta
- huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Tarkemmin hallituksen toimi- ja päätösvalta määritellään valtuuston hyväksymässä hallintosäännössä.

Varautumis- ja poikkeusolojen suunnitelmien arviointi valtuustokausi 2021–2025

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Henkilö- ja materiaali varauksien tarkistaminen vuosittain	Q3/2022, Q3/2023, Q3/2024, Q3/2025 Henkilövarauksien huomioimien rekryissä Henkilövarauksien päivittäminen ja muutokset puolustusvoimille
Palvelunostosopimuksien jatkuvuus	Palvelunostosopimuksissa huomioidaan jatkuvuusnäkökulma
Varautumis- ja poikkeusolojen suunnitelmien päivitys	Q1-Q4/2024 suunnitelmien päivitys
Harjoitukset	Osallistutaan mikäli järjestetään

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 *Kuntalainen*

- Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen
- Asumistarpeisiin vastaaminen
- Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen	Tasapainoisesta kuntataloudesta huolehtiminen. Alueellinen vaikuttaminen palveluiden säilyttämiseen.
Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen	Erilaiset kuntalaistilaisuudet, tapahtumat. Osallistavan budjetoinnin valmistelu.
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa	Toimintaedellytysten luominen yhdistyksille

2.2

Elinvoima

- *Positiivisen kuntakuvan edistäminen*
- *Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen*
- *Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen*
- *Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen*
- *Tuki osaamisen kehittämiseen*
- *Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen*

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Positiivisen kuntakuvan edistäminen	Viestinnän aktiivisuus ja oikeellisuus. Kotisivu-uudistuksen käyttöönotto.
Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen	Maltillinen menokehitys.
Tuki monipuoliseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen	Teollisuusalueen kehittäminen. Yritysten toimintaedellytysten edistäminen.

2.3

Kestävyys

- *Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen*
- *Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen*
- *Vastuullisen matkailun edistäminen*
- *Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen*
- *Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen*

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen	Vastuullinen metsänhoito

Joukkoliikenne

ELY-keskuksen ja kunnan vastuulla on toimialueensa joukkoliikenteen suunnittelu ja järjestäminen siten kuin EU:n palvelusopimusasetus, liikennepalvelulaki ja julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntö edellyttävät.

ELY-keskukset huolehtivat osaltaan joukkoliikennepalveluiden saatavuudesta ja luovat edellytykset joukkoliikenteen toimivuudelle ja sujuvuudelle. Joukkoliikenteen järjestämistä säätelevät EU:n asetus rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä kansallinen joukkoliikennelaki.

ELY-keskukset määrittelevät joukkoliikenteen tavoitteellisen palvelutason yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa, hankkivat liikennepalveluja ja myöntävät reitti- ja kutsujoukkoliikennelupia. ELY-keskukset hoitavat myös joukkoliikenteen valtion rahoitukseen liittyviä tehtäviä.

ELY-keskuksen ja kunnan välinen yhteistyösopimus henkilökuljetusten järjestämisestä, joukkoliikenteen lippu- ja maksujärjestelmästä ja joukkoliikenteen kustannusten jakamisesta on tullut voimaan 1.6.2020. Vuosittain hyväksytään rahoitussuunnitelma ajokaudelle

2.1

Kuntalainen

- *Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen*
- *Asumistarpeisiin vastaaminen*
- *Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen*
- *Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa*

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
<i>Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen</i>	Palvelutasotavoitteen mukaisten joukkoliikennedyhteyksien kehittäminen olemassa olevien resurssien puitteissa Kunnan sisäisen liikenteen kehittäminen

MAASEUTUELINKEINOT

Tukipalvelut

1. PERUSTEHTÄVÄ

Keiteleen ja Pielaveden kunnat sekä Kiuruveden kaupunki ovat muodostaneet 1.1.2012 alkaen maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen, jossa järjestäjäkuntana toimii Kiuruveden kaupunki. Yhteistoiminta-alueen nimeksi on vakiintunut Luoteis-Savon maaseutupalvelut.

1.1.2021 alkaen Luoteis-Savon maaseutupalvelujen tehtävänä on ollut yksinomaan maataloushallinnon viranomaispalvelujen tuottaminen. Maaseutupalvelut tuottavat yhteistoiminta-alueen maatalousyrittäjille laadultaan ja kustannustehokkuudeltaan edulliset kuntatasolle kuuluvat maaseutuhallinnon lakisääteiset palvelut.

Vuonna 2025 yhteistoiminta-alueen maataloushallinnon jaettavat kustannukset jaetaan sopimuskuntien kesken vuoden 2024 peltotukihakemuksen jättäneiden tilojen lukumäärien suhteessa.

Tukea hakeneita tiloja on vuonna 2024 yhteistoiminta-alueella yhteensä 574 kappaletta: Kiuruvedellä 345, Pielavedellä 168 ja Keiteleellä 61

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1

Kuntalainen

- Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen
- Asumistarpeisiin vastaaminen
- Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Hoidetaan maksajavirastosopimuksen mukaiset sekä muut maataloushallinnon lakisääteiset viranomaistehtävät.	Täytetään maksajavirastosopimuksen mukaiset vaatimukset ja veloitteet sekä huolehditaan maataloushallinnon muiden viranomaistehtävien, kuten hukkakaura- ja petovahinkotarkastusten asianmukaisesta suorittamisesta. Viljelijätukihakemusten käsittely, hallinnolliset tarkastukset ja muut tukien maksuun liittyvät toimenpiteet tehdään siten, että hakemukset ovat valmiit keräiltäväksi maksuprosessiin viivytyksettä ja välittömästi, kun Ruokavirasto aloittaa maksatukset kunkin tuen kohdalla.
Varmistetaan maataloushallinnon palvelujen hyvä saavutettavuus yhteistoiminta-alueella.	Tarjotaan palvelujen päivittäinen saatavuus sekä mahdollisuus lähipalveluun yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa. Maataloushallinnon palvelut ovat Keiteleellä tavoitettavissa puhelimitse ja sähköpostitse pääsääntöisesti jokaisena arkipäivänä ja lähipalveluna tärkeimpien tukihakujen ja -

	ilmoitusten yhteydessä sekä ajanvarauksella aina tarvittaessa.
--	--

2.2 Elinvoima

- Positiivisen kuntakuva edistäminen
- Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen
- Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen
- Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen
- Tuki osaamisen kehittämiseen
- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Välitetään viljelijöille kattavasti tietoa maatalouden tukijärjestelmistä tavoitteena EU:n ja kansallisten tukien täysimääräinen hyödyntäminen.	Viljelijöille järjestetään keväällä 2025 koulutusta CAP27- rahoituskauden tukijärjestelmien tukiehdoista ja muutoksista. Toimitaan koulutusten järjestämisessä yhteistyössä ELY-keskuksen, muiden yt-alueiden sekä tuottaja- ja neuvontaorganisaatioiden kanssa. Yhdessä järjestettyjen, alueellisten koulutusten lisäksi järjestetään yhteistoiminta-alueella myös omaa toimintaa.
Luoteis-Savon maaseutupalveluissa työskentelee osaava, motivoitunut ja sitoutunut henkilöstö, jonka mitoitus täyttää Ruokaviraston tehtävien eriyttämisen edellyttämät vaatimukset, sekä on työn määrän suhteen mitoitukseltaan riittävä.	Huomioidaan arkisessa työssä keskinäinen yhteydenpito ja vastuun kantaminen yhdessä. Pidetään ammattitaitoa yllä kouluttautumalla ja osaamista jakamalla. Jatketaan parin viime vuoden aikana hyväksi todettuja käytäntöjä.

2.3 Kestävyys

- Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen
- Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Vastuullisen matkailun edistäminen
- Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen
- Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Maatalouden tukijärjestelmien tehokas hyödyntäminen. Tavoitteena kannattava maataloustuotanto sekä monipuolinen ja monimuotoinen maatalousympäristö, joka hoidetaan tukiehtojen mukaisesti ja jonka ylläpidossa otetaan huomioon ympäristö- ja ilmastonäkökohdat.	Tehokas tiedotus tarjolla olevista koulutuksista ja osallistuminen koulutusten organisointiin ja järjestämiseen.

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEN MUUTOKSET TALOUSARVIOVUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa (210/2010) velvoittaa kuntaa vastaamaan alueellaan maaseutuhallinnon järjestämisestä siten, että maaseutuhallinnon tehtävät tulevat hoidetuiksi Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön kannalta asianmukaisella tavalla.

Maksajavirastosopimuksen mukaisesti kunta on velvollinen järjestämään viljelijätukihakuun liittyviä koulutuksia alueen viljelijöille. Koulutukset järjestetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä ELY-keskuksen, MTK-Pohjois-Savon, Pohjois-Savon muiden yhteistoiminta-alueiden sekä alueen neuvontaorganisaatioiden ja yritysten kanssa.

Maataloustukihakemusten eriyttämisvaatimusten määrittämä käsittelyprosessi vaatii maksajavirastosopimuksen mukaisesti vähintään neljä virkasuhteessa olevaa viranomaista.

Keiteleen osuudeksi maataloushallinnon vuoden 2025 kustannuksista on budjetoitu noin 23 000 euroa.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Luoteis-Savon maaseutupalvelut: Kiuruvesi, Pielavesi, Keitele: tukea hakeneet tilat yhteensä kpl	587	570	570	565	560
Luoteis-Savon maaseutupalvelut: Kiuruvesi, Pielavesi, Keitele: maataloustuet yhteensä, milj. euroa	29,9	30,8	30,5	30,1	29,7
Maataloustuet yhteensä: Keitele, milj. euroa	1,75	2,18	1,70	1,68	1,66
Tilojen lukumäärä: Keitele, kpl	67	60	59	58	57

ELINVOIMA- JA ELINKEINOTOIMINTA

Keiteleen kunta ja Kehitysyhtiö SavoGrow Oy

1. PERUSTEHTÄVÄ

Elinvoimaisuuden kehittäminen on kunnan tärkein tehtävä. Tehtäväalueen tarkoituksena on edesauttaa yritysten kilpailukyvyyn kehittymistä, elinvoimaisten paikallisyhteisöjen ja vetovoimaisten asuin ympäristöjen rakentumista.

Kehittämissyhtiö SavoGrow toimii yritysten kilpailukyvyyn ja alueemme elinvoiman kehittämiseksi Keiteleellä, Pielavedellä, Rautalammilla, Suonenjoella, Tervossa ja Vesannolla. SavoGrow kokoaa yhteen omistajakuntiansa elinkeino- ja kehittämisresurssit, ja mahdollistaa ulkoisen rahoituksen hankkimisen kehittämistoimintaan. Yhtiö tekee yhdessä omistajakuntien kanssa alueen edunvalvontaa erityisesti elinkeino- ja yrityskehittämiseen liittyvissä asioissa.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 Kuntalainen

- Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen
- Asumistarpeisiin vastaaminen
- Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Asennemuokkaus aktiiviseen ja tulevaisuuteen luottavaan suuntaan. Usko yrittämiseen ja omaan osaamiseen. Yrittäjyyden arkipäiväistyminen.	Tietoiskut yrittäjyydestä yhteistyössä SavoGrown kanssa.
Toteutetaan aktiivisesti ja suunnitelmallisesti vapaa-ajan, hyvinvoinnin & terveyden eri aktiviteetteja. Vahvistetaan kuntalaisten osallisuutta konkreettisilla toimenpiteillä. (esim. ulkoilu- ja liikuntapaikat, erilaiset kampanjat, tapahtumat).	Keskustelutilaisuudet eri sidosryhmien (mm. HVA, TE-palvelut) kanssa. Kampanjat, tapahtumat, ulkoilu- ja liikunta-aktiviteetit.
Tietoisuuden lisääminen jokaisen mahdollisuuksista ympäristön viihtyisyyden ja siisteyden lisäämiseksi.	Haastekampanja ja talkoot. Mahdollisesti yhteistyössä SISU-hankkeen kanssa.

2.2 Elinvoima

- Positiivisen kuntakuvan edistäminen
- Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen
- Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen
- Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen
- Tuki osaamisen kehittämiseen
- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme)	Toimenpiteet
------------------------------------	---------------------

Mitä tavoitellaan	Miten tavoitteeseen päästään
Yrityshankinta esille nousseiden tarpeiden mukaan, sijoittumispalvelut.	Keiteleen vihreät teolliset investoinnit -hankkeen kautta.
Teollisuusalueen kokonaisvaltainen kehittäminen ja kasvu; kehittämissuunnitelma 10 vuoden päähän.	Hankkeistamalla sekä kunnan omina toimenpiteinä (mm. kaavoitus ja maanhankinta) ja investointeina (mm. infran rakentaminen).
Uutta yritys- ja liiketoimintaa sekä osaamista Keiteleelle erityisesti vihreään siirtymän ympärille.	Yritystoiminnan aktivoinnilla; olemassa olevien yritysten kasvu ja kehittyminen, uuden yritystoiminnan syntyminen.

2.3

Kestävyys

- *Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen*
- *Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen*
- *Vastuullisen matkailun edistäminen*
- *Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen*
- *Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen*

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Puun mahdollisuuksien esille tuominen ja hyödyntäminen perustuen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen.	Hyödyntämällä materiaalivirtaselvityksen tuloksia uusien liiketoimintamahdollisuuksien löytämisessä.
Konkreettisia toimenpiteitä ja edistysaskelia kaikilla osa-alueilla; kiertotalous, ympäristö- ja ilmastotyö, vihreä energia & puun mahdollisuudet, vastuullinen matkailu.	Osallistamalla aktiivisesti SavoGrown hanketoimintaan ja tuomalla niiden toimenpiteitä kuntaan/kuntalaisille. Kunnan omana hanketoimintana Sidosryhmätyö seudullisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti.
Eri rahoitusvaihtoehtojen hyödyntäminen vihreään siirtymän hankkeissa.	Seurataan ja selvitetään aktiivisesti eri rahoitusmahdollisuuksia ja tutkitaan kuinka niitä voisi hyödyntää kunnan elinvoiman kehittämisessä.

KULTTUURI JA TAPAHTUMAT

1. PERUSTEHTÄVÄ

Kulttuuri on osa kasvamista, oppimista, kuntasuunnittelua, hyvinvointia, terveyttä ja kohtaamisia. Monipuoliset kulttuuripalvelut luovat alueelle elinvoimaisuutta ja ihmisten hyvinvointia. Kunta tukee paikallista kulttuurityötä ja vahvistaa myös omalla toiminnallaan kunnan pito- ja vetovoimaa.

Vuoden 2025 aikana yleishallinto vastaa kulttuuripalveluista ja järjestöyhteistyöstä.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 *Kuntalainen*

- *Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen*
- *Asumistarpeisiin vastaaminen*
- *Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen*
- *Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa*

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen	Tapahtumia ja retkiä järjestetään kohderyhmiä huomioiden ja varmistetaan, että retkillä ja tapahtumissa on luontaisia hetkiä vuorovaikutukseen. Lasten kulttuurikasvatus osana kulttuurityötä.
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa	Järjestöyhteistyö, mm. vastikkeellisen avustuksen kautta tuleva apu tapahtumien järjestämiseen. Keiteletalon käytön mahdollistaminen.

2.2 Elinvoima

- Positiivisen kuntakuvan edistäminen
- Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen
- Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen
- Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen
- Tuki osaamisen kehittämiseen
- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen	Valmistellaan kulttuuripalveluiden jatko kunnan toimintaan yhdessä sivistystoimen ja yleishallinnon kanssa huomioiden mahdolliset muutokset kunnan palvelurakenteessa 2025–2026 (Keiteleen kulttuuri m25). Päätetään Keiteleen kulttuurityön mallista niin, että malli on käytössä 1.1.2026.
Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen	Toimivat kulttuuripalvelut antavat mahdollisuuksia kuntalaisen mielekkääseen vapaa-aikaan
Positiivisen kuntakuvan edistäminen	Monipuoliset tapahtumat ja kulttuuritoiminta edistävät positiivista kuntakuvaa, esim. KeitelePäivä.

2.3 Kestävyys

- Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen
- Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Vastuullisen matkailun edistäminen
- Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen
- Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen	Valmistellaan kulttuuripalveluiden jatko kunnan toimintaan yhdessä sivistystoimen ja yleishallinnon kanssa huomioiden mahdolliset muutokset kunnan palvelurakenteessa 2025–2026 (Keiteleen kulttuuri m25). Päätetään Keiteleen kulttuurityön mallista niin, että malli on käytössä 1.1.2026 Tapahtumatiimin hyvien käytänteiden jatkaminen.

YMPÄRISTÖTERVEYS

1. PERUSTEHTÄVÄ

Perustehtävänä on ehkäistä ennakolta elinympäristöstä ihmiseen kohdistuvia terveysvaaroja ja -haittoja, poistaa olemassa olevia terveyshaittoja sekä edistää eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Tervon kunta (isäntäkunta), Suonenjoen kaupunki, Rautalammin kunta, Vesannon kunta, Pielaveden kunta sekä Keiteleen kunta.

Palvelu ostetaan Tervon kunnalta

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

KESKUS- HALLINTO	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	467 581	363 620	421 047	421 047	421 047
Toimintakulut	-1 807 044	-1 316 600	-1 776 343	-1 776 343	-1 776 343
Toimintakate	-1 339 463	-952 980	-1 355 296	-1 355 296	-1 355 296
Poistot	-73 158	-71 900	-54 600		
Asukkaita	2 029	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	-660	-470	-666	-666	-666

15 KUNNANHALLITUS

180 RUOKAPALVELU

1. PERUSTEHTÄVÄ

Keiteleen kunnan ruokapalvelu on ulkoistettu yksityiselle toimijalle sopimuksella vuoden 2025 loppuun saakka.

Palvelutavoitteet on määritelty sopimuksessa.

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

RUOKAPALVELU	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	123 447	74 000	44 000	44 000	44 000
Toimintakulut	-108 774	-86 910	-55 686	-55 686	-55 686
Toimintakate	14 674	-12 910	-11 686	-11 686	-11 686
Poistot	-26 509	-26 500	-26 500	-26 500	-26 500
Asukkaita	2 029	2 029	2 035	2 035	2 035
€ / asukas netto	-7	-6	-6	-6	-6

30 SIVISTYSLAUTAKUNTA

300 PERUSKOULUTUS

1. PERUSTEHTÄVÄ

Nilakan yhtenäiskoulu on inklusiivinen lähikoulu kaikille Keiteleen kunnan lapsille.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 *Kuntalainen*

- Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen
- Asumistarpeisiin vastaaminen
- Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen	Vakanssitarkastelu SIV (Ero) täyttäminen Tuenmuutokseen 1.8.2025 liittyvät prosessit Koulurakennusten tulevaisuudesta päättäminen
Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen	Eri ikäluokilta muodostetut opetusryhmät erilaisiin opetustehtäviin ”Puolukkaryhmät” takaisin Tukioppilastoiminta Valiokunnat (luokan vastuunakit)

2.2 *Elinvoima*

- Positiivisen kuntakuvan edistäminen
- Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen
- Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen
- Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen
- Tuki osaamisen kehittämiseen
- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen	Talouden tasapainotus Vakanssitarkastelu Koulun tilaohjelma
Teemme yhdessä ja verkostoidumme	HUPA-hanke /UKK 3.0 mallin kehittämisen vastuu yhdessä Rautalammin kunnan kanssa. Etäyhteystilan varustaminen (Laitteet kalustossa, luokkatilan rakenteet investointiin)
Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen	OSAAVA TULEVAISUUS Yhteisopettajuuden kehittäminen (synergia UKK 3.0) Kaksi kehittäjäopettajaa verkostoituu aluekoordinaattoreiden ja muiden hankekuntien kehittäjäopettajien kanssa.

2.3

Kestävyys

- Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen
- Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Vastuullisen matkailun edistäminen
- Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen
- Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen	Metsän hyödyntäminen oppimisympäristönä Kumppanit (RHY, MHY, Hyvölä) Polkupyöräpankki kuljetusoppilaille mahdollistaa lähiympäristön oppimisympäristöjen hyödyntämisen.
Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen	Kierrätys SISU-Hanke ruokahävikki Rakennetun ympäristön kunnioittaminen

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEN MUUTOKSET TALOUSARVIO- VUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

PERUSKOULUTUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	181 384	132 456	188 200	188 200	188 200
Toimintakulut	-2 671 170	-2 765 090	-2 734 193	-2 734 193	-2 734 193
Toimintakate	-2 489 786	-2 632 634	-2 545 993	-2 545 993	-2 545 993
Poistot	-100 053	-95 500	-100 000	-100 000	-100 000
Asukkaita	2 029	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	-1 227	-1 298	-1 251	-1 251	-1 251

5. TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

TUNNUSLUKU / MITTARI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Oppilasmäärä	164,5	167	164	164	164
joista esiopetusoppilaita	17,5	21	15	15	15
€ / oppilas netto	15 135	15 674	15 468	15 468	15 468
Keskimääräinen opetusryhmäkoko (jakotunnit huomioitu)					
Esiopetus	6,5	7,6	5,6	5,6	5,6
Esi-9 yleisopetus	11,7	11,0	15,1	15,1	15,1
Esi-9 yleis- ja esiopetus	9,0	8,6	10,7	10,7	10,7
Esi-9 esi-, erityis- ja tukiopetus	8,9	8,5	10,6	10,6	10,6
Tuntikehys/viikko	439	447	417	417	417
Tuntikehys/oppilas/viikko	2,67	2,68	2,54	2,54	2,54
Kuljetusoppilaiden määrä	66	64	73	73	73
€/kuljetusoppilas	4 898	5 078	4 521	4 521	4 521
Aamu- ja iltapäivätoiminta					
€ netto/os.	2 048	2 372	1 802	1 802	1 802
Osallistujamäärä aamu	10	10	10	10	10
Osallistujamäärä ilta	17	16	19	19	19
Henkilöstömenot					
€/asukas	777	797	783	783	783
Opetushenkilöstön määrä	19	20	17	17	17
*resurssi säännöllisen työajan mukaan		20	17	17	17
Muun henkilöstön määrä	6	6	6	6	6
*resurssi säännöllisen työajan mukaan		6	6	6	6

30 SIVISTYSLAUTAKUNTA

320 MUUT KOULUTUSPALVELUT

1. PERUSTEHTÄVÄ

Kansalaisopisto (Pielavesi) ja musiikkiopisto (Viitasaari) palvelut ostetaan.

Kansalaisopisto tarjoaa monipuolisia oppimisen ja kehittymisen mahdollisuuksia alueen väestölle. Eri-ikäisille suunnatun vetovoimaisen, laadukkaan ja monipuolisen opetuksen painopistealueina ovat keskeiset taideaineet, käden taidot ja liikunta.

Viitasaaren alueen musiikkiopisto antaa laadukasta opetusta muskari-ikäisistä lapsista aina musiikin ammattilaisiksi aikoville asti. Musiikkiopistossa järjestetään muun muassa soitin-, teoria- ja lauluopetusta. Lisäksi musiikkiopisto järjestää konsertteja ympäri vuoden.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

KANSALAIKOPISTO

2.1 **Kuntalainen**

- Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen
- Asumistarpeisiin vastaaminen
- Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Monipuolisen vapaa-ajan mahdollistaminen	Järjestetään lyhyt- ja viikonloppukursseja Uusien osallistujien houkuttelu Järjestetään nuoria kiinnostavia kokeiluja yhdessä nuorisopalveluiden ja yhdistysten kanssa.
Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen	Kuntalaisten kurssitoiveiden huomioiminen

2.2 **Elinvoima**

- Positiivisen kuntakuvan edistäminen
- Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen
- Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen
- Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen
- Tuki osaamisen kehittämiseen
- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	
Teemme yhdessä ja verkostoidumme	Toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä Pielaveden kanssa. Huomioidaan kummankin kunnan tarpeet ja kuntalaisten toiveet
Tuki osaamisen kehittämiseen	Monipuoliset ja uudistuvat kurssisisällöt

Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen	Talouden tasapainotus
--	-----------------------

2.3

Kestävyys

- Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen
- Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Vastuullisen matkailun edistäminen
- Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen
- Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen	Opiston käyttämien tilojen kunnon tarkastelu ja millaisia tulevaisuuden tiloja tarvitaan

MUSIIKKIOPISTO

2.1

Kuntalainen

- Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen
- Asumistarpeisiin vastaaminen
- Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Monipuolisen vapaa-ajan mahdollistaminen	Musiikkiopisto tarjoaa viikoittain musiikin varhaiskasvatusta, instrumenttiopetusta, yhteismusisointia ja musiikin hahmotusaineiden opetusta.

2.2

Elinvoima

- Positiivisen kuntakuvan edistäminen
- Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen
- Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen
- Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen
- Tuki osaamisen kehittämiseen
- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen	Keiteleellä on mahdollisuus suorittaa musiikissa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisia opintoja.
Tuki osaamisen kehittämiseen	Musiikkiopiston henkilökunta on pätevää ja ammattitaitoista, tilat ja välineet oltava kunnossa.
Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen	Talouden tasapainotus

2.3

Kestävyys

- Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen
- Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Vastuullisen matkailun edistäminen
- Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen
- Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen	Sopimuksen mukaisen yhteistoimintaryhmän käynnistäminen.

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEN MUUTOKSET TALOUSARVIO- VUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

MUUT KOULUTUS- PALVELUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	310	0	310	310	310
Toimintakulut	-84 965	-92 230	-96 336	-96 336	-96 336
Toimintakate	-84 655	-92 230	-96 026	-96 026	-96 026
Poistot			0	0	0
Asukkaita	2 029	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	-42	-45	-47	-47	-47

5. TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

TUNNUSLUKU / MITTARI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Musiikkikoulutus					
Oppilaita musiikkiopistossa	8	9	8	8	8
Oppilaita mus.leikkikoulussa	13,5	13	10	10	10
Musiikkikoulutus €/netto	18 462	17 500	19 000	19 000	19 000
Musiikkikoulutus €/as. netto	9,1	8,6	9,4	9,4	9,4
Kansalaisopisto					
Opiskelijoita	252	390	390	390	390
€/opiskelija	262,7	189	198	198	198
Opetustunteja	1 537	1 700	1 700	1 700	1 700
€/opetustunti	43,1	43,37	45,3	45,3	45,3
Kansalaisopisto €/netto	66 193	73 730	77 026	77 026	77 026
Kansalaisopisto €/as. netto	32,6	36,3	38	38	38

30 SIVISTYSLAUTAKUNTA

330 KIRJASTOPALVELUT

1. PERUSTEHTÄVÄ

Tiloiltaan, välineiltään ja ohjelmistoiltaan tasokkaiden ja ajanmukaisten kirjastopalvelujen tuottaminen kullekin asiakkaalle sopivalla tavalla. Avainsanoina ovat tiedonsaannin vapaus, ennakkoluulottomuus, yhteisöllisyys, osallisuus, luotettavuus, avoimuus ja tasa-arvo.

Museo ja kotiseutuarkisto ovat ajanmukaisin keinoin kuntalaisten saavutettavissa.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 Kuntalainen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen	Nykyiset aukioloajat. Tiedottamisen kehittäminen Kirjaston esitteen/infovihkon päivittäminen
Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen	Kirjastossa järjestettävät tilaisuudet ja näyttelytoiminta.

2.2 Elinvoima

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Teemme yhdessä ja verkostoidumme	Tervo-sopimus OKM:n kirjailijavierailuhankerahan haku yhdessä Pielaveden kirjaston kanssa
Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen	Talouden tasapainotus Kirjastonjohtajan työajan myyminen Tervon kuntaan 2025-2026 (1,5 työpäivää/vko). Kirjaston perimien maksujen tarkistaminen alv-muutosten jälkeen.

2.3 Kestävyys

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen	Yhteistyösopimusten vaikutus kirjaston palveluihin Kesälomasijaisen palkkaus vakinaisen henkilökunnan vuosilomien ajaksi (Kirjasto kunnan infopisteenä heinäkuussa.)

Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen - Museo	2 kesätyöntekijän palkkaus riihen esineistön läpikäyntiin, luettelointiin, valokuvaukseen ja dokumentointiin. Virtuaalinäyttelyn kehittäminen. Puhutun äänen lisääminen virtuaalikierrokselle museon elävöittämiseksi.
---	---

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEN MUUTOKSET TALOUSARVIO- VUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

Kirjaston tuloihin on laskettu mukaan Tervo-sopimuksen myyntituotot.

Kirjaston mittareihin lisätty kansallisen e-kirjaston lainat, jotta voidaan seurata, miten palvelun käyttö kehittyy.

Museon talousarvio- ja suunnitelma on erotettu omaksi kokonaisuudeksi, se on sisällytetty aiemmin kirjastopalveluiden osuuteen.

Museon kuluja nostaa se, että tarvitaan palkata kaksi kesätyöntekijää museon riihen esineiden läpikäyntiin.

Mittareista on poistettu museokäynnit, koska museo ei ole avoinna yleisölle 2025.

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

KIRJASTOPALVELUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	4 187	1 500	26 900	26 900	26 900
Toimintakulut	-271 775	-265 850	-274 777	-274 777	-274 777
Toimintakate	-267 588	-264 350	-247 877	-247 877	-247 877
Poistot	-22 031	-22 500	-20 300	-20 300	-20 300
Asukkaita	2 029	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	-132	-130	-122	-122	-122

MUSEO	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	151	0	0	0	0
Toimintakulut	-12 329	-12 700	-22 207	-22 207	-22 207
Toimintakate	-12 178	-12 700	-22 207	-22 207	-22 207
Poistot	-1 168	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Asukkaita	2 029	2 029	2 029	2 029	2 029
€ / asukas netto	-6	-6,25	-11	-11	-11

5. TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

TUNNUSLUKU / MITTARI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Käynnit/asiakas	16,48	17	17	17	17
Lainat/asukas	15,72	15	15	15	15
Lainaaajien määrä	707	910	910	910	910
Lainaaajat/asukasluku %	34,84	40,5	40,5	40,5	40,5
Aukiolotunnit	4 769	4 773	4 781	4 781	4 781
henkilöstöllinen	1 588	1 606	1 612	1 612	1 612
omatoiminen	3 181	3 167	3 169	3 169	3 169
Aineistohankinta kpl	1 700	1 900	1 900	1 900	1 900
Aineistohankinta €/as.	17,53	21,3	21,3	21,3	21,3
Kansallisen e-kirjaston lainat/vuosi			500	500	500
Näyttelyt		12	12	12	12
Verkkokäynnit	5 318	7 500	7 500	7 500	7 500
Henkilöstö	2,2	1,87	1,87	1,87	1,87
Tapahtumat		50	50	50	50
Kävijät tapahtumissa		700	700	700	700

SIVISTYSLAUTAKUNTA

350 LIIKUNTATOIMI

1. PERUSTEHTÄVÄ

Liikuntapalvelujen tehtävänä on tukea kunnan asukkaiden hyvinvointia edistämällä liikunnan harrastamista, järjestämällä olosuhteita liikuntaan, tukemalla kunto- ja terveysliikuntaa sekä toteuttamalla yhteistyötä poikkihallinnollisesti sekä järjestöjen kanssa.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 *Kuntalainen*

- *Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen*
- *Asumistarpeisiin vastaaminen*
- *Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen*
- *Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa*

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
<p>Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen ympäristön takaaminen</p> <p>Monipuolisen vapaa-ajan mahdollistaminen</p>	<p>Esteettömyyden edistäminen liikuntapaikoilla</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vanhojen kuntosalilaitteiden uusiminen yhdistelmälaitteiksi - Vanhojen kuntosalilaitteiden uusiminen nykyaikaisempiin, turvallisuus- ja ergonomiastandardit täyttäviin laitteisiin - Kuntosalin muuttaminen katutason tiloihin, joissa on nykyistä enemmän pinta-alaa <p>Turvallisuuden edistäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liikuntahallin varaston remontointi - Turvallisuusasiakirjojen ajan tasalla pitäminen - Liikuntapaikkojen käyttäjien ohjeistaminen ja perehdyttäminen esim. järjestyssääntöihin - Tapaturmien ja läheltä piti –tilanteiden kirjaaminen <p>Tarjotaan säännöllistä ohjattua ryhmäliikuntatoimintaa arkisin eri ikäryhmille</p> <ul style="list-style-type: none"> - Viikoittaiset ryhmät ikäihmisille, aikuisille ja koululaisille (Harrastamisen Suomen mallin kerhot koululaisille) - Erytisryhmiä (esim. matalan kynnyksen jumpat) jalkaudutaan ohjaamaan viikoittain suoraan palvelukoteihin ja toimintakeskuksiin - Ryhmien ohjaus priorisoidaan työtehtävänä siten, että perumisia tarvitsee tehdä mahdollisimman vähän

	<p>Ikäihmisten ohjatun liikunnan kausi pidetään mahdollisimman pitkänä</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liikkumistauko on heidän toimintakyvyilleen kaikkein haitallisinta verrattuna muihin ikäryhmiin <p>Perheliikunnan tukemista jatketaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mahdollistetaan perheliikuntavuorojen varaaminen liikuntahalliin ja Nilakan saliin <p>Kesällä järjestetään rantauimakoulu</p> <p>Omatoimiseen liikkumiseen ohjaaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liikuntaneuvonnan toteuttaminen aikaresurssin mukaisesti (esim. 2024 vuoden aikana lokakuuhun mennessä liikuntaneuvonnan asiakkaita on ehtinyt olla kuusi) - Kuntosalistartin järjestäminen kahdesti vuodessa (mahdollisesti vuoden alussa ja syksyllä)
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa	<p>Avustukset seuroille ja järjestöille</p> <p>Kunnan ohjatun ryhmäliikuntatoiminnan sovittaminen muuhun paikkakunnalla tapahtuvaan harrastustoimintaan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vuoropuhelu kansalaisopiston kanssa - Seurojen kannustaminen tapahtumailmoitusten tekemiseen ja tiedottamiseen harrastustoiminnastaan

2.2 Elinvoima

- Positiivisen kuntakuvan edistäminen
- Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen
- Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen
- Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen
- Tuki osaamisen kehittämiseen
- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen	<p>Monipuolisen liikuntatarjonnan mahdollistaminen omalla paikkakunnalla</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harrastustarjottimen kokoaminen yhteen paikkaan ja sen ylläpitäminen/päivittäminen <p>Kuntalaisten osallisuudentunteen vahvistaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kuntalaisille teetetyn liikuntakyselyn (syksy 2024) pohjalta laaditun liikuntastrategian toteuttaminen <p>Yhdenmukainen, selkeä ja oikea-aikainen viestintä</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiedotus tehdään hyvissä ajoin ja yhteneväisesti kaikissa kanavissa <p>Nuorten työllistäminen kesällä</p> <p>Liikunnan apuohjaajakoulutuksen toteuttaminen</p>

Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen	Lisä- ja täydennyskouluttautumisen mahdollistaminen <ul style="list-style-type: none"> - Esim. lajikohtaiset koulutukset Harrastamisen Suomen mallin kerhotoimintaa tukemaan, hankkeessa varattu kouluttautumiseen rahaa Työnkuvan selkeyttäminen ja rajaaminen <ul style="list-style-type: none"> - Pakollisten toimintojen määrittely - Mikäli vastuulle tulee lisätehtävä, pitää jonkun aiemman tehtävän poistua - Liikunnan kehittämistehtäviin tulee varata riittävästi aikaa Vertaisverkostoihin osallistuminen
Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen	Talouden tasapainotus

2.3

Kestävyys

- Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen
- Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Vastuullisen matkailun edistäminen
- Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen
- Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen	Tilastointi, jotta saadaan vertailukelpoista tietoa ja yleiskuva kehityssuunnasta <ul style="list-style-type: none"> - Mitattavan tiedon kokoaminen ryhmäliikunnasta, liikuntapaikkojen käyttövuoroilta ja mahdollisesti myös omatoimisten liikuntapaikkojen käytöstä Pakollisten toimintojen varmistaminen <ul style="list-style-type: none"> - Vastuunjakotaulukon laadinta - Varahenkilöiden asettaminen

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEN MUUTOKSET TALOUSARVIOVUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

LIIKUNTATOIMI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	13 919	12 000	7 000	7 000	7 000
Toimintakulut	-183 223	-190 450	-193 949	-193 949	-193 949
Toimintakate	-169 304	-178 450	-186 949	-186 949	-186 949
Poistot	-52 418	-45 400	-52 800	-52 800	-52 800
Asukkaita	2 029	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	-83	-88	-92	-92	-92

5. TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

TUNNUSLUKU / MITTARI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
- Liikuntahalli	92	90	90	90	90
- Nilakan koulun sali	50	50	50	50	50
Kuntosali					
Kuntosalimaksun maksaneita	0	0	0	0	0
Liikuntatoimen avustukset					
Liikuntatoimen avustukset €	7 650	6 000	6 000	6 000	6 000
Avustetut järjestöt kpl	6	7	7	7	7
Ohjattu toiminta keskim.					
Kunta h/viikko	20	20	20	20	20
Järjestöt h/viikko	39	39	39	39	39
			1	1	1
Henkilöstö	1	1			

*Kunnan ohjattu toiminta sisältäen loma-aikojen ja säännöllisen ohjauksen

30 SIVISTYSLAUTAKUNTA

250 NUORISOTOIMI

1. PERUSTEHTÄVÄ

Nuorisotoimi tarjoaa tilat, aikuisen aikaa ja läsnäoloa lasten ja nuorten kasvun tueksi.

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä ja ohjata alle 29-vuotiaita koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella olevia nuoria yksilöllisesti heidän tarvitsemiinsa palveluihin hakeutumisessa.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 *Kuntalainen*

- *Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen*
- *Asumistarpeisiin vastaaminen*
- *Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen*
- *Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa*

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristö takaaminen	Tilojen aukiolo 3 kertaa viikossa Yli kuntarajojen tehtävä yhteistyö Nuorisotoimen palveluiden arviointikysely ja palveluiden laadun kehittäminen sen pohjalta Yhteistyö Ankkuritiimin kanssa
Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen	Nuorisovaltuuston vaalit 2025 ja nuvan osallistuminen sivistyslautakunnan iltakouluihin Yhteistyö ja tapahtumat kirjasto- ja kulttuuripalveluiden, liikuntatoimen ja VAKA:n sekä koulun tapahtumatyöryhmän kanssa Avustukset järjestöille Järjestöjen ja kuntayhteisön kannustus ja opastus kerho- ja yökahvilatoiminnan toteuttajiksi Nuorten ääni harrastuspaikkojen ja – mahdollisuuksien sekä asuinympäristön kehittämisessä Entisen Salen tontin kehittäminen yhteistyössä nuorten kanssa. Harrastamisen Suomen mallin kerhon pitäminen Lasten ja nuorten kulttuurirahaston mukaisen toiminnan järjestäminen

2.2 *Elinvoima*

- *Positiivisen kuntakuvan edistäminen*
- *Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen*
- *Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen*
- *Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen*
- *Tuki osaamisen kehittämiseen*

- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen	Oppilaitosyhteistyö Nuorten työllistäminen kesällä Harjoittelupaikan tarjoaminen opiskelijalle, kuntoutujalle tai työttömälle Työllistymisen tukeminen etsivässä nuorisotyössä Järjestetään nuoria kiinnostavia kokeiluja yhdessä nuorisopalveluiden ja yhdistysten kanssa.
Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen	Koulutuksiin, seminaareihin ja verkostoyhteistyöhön osallistuminen Työnohjaus
Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen	Talouden tasapainotus

2.3

Kestävyys

- Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen
- Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Vastuullisen matkailun edistäminen
- Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen
- Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
<i>Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen</i>	Yhteiset matkat naapurikuntien kanssa

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEN MUUTOKSET TALOUSARVIOVUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

NUORISOTOIMI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	18 326	20 300	17 500	17 500	17 500
Toimintakulut	-58 599	-66 900	-70 683	-70 683	-70 683
Toimintakate	-40 274	-46 600	-53 183	-53 183	-53 183
Poistot	-1 369	-1 230	-1 130	-1 130	-1 130
Asukkaita	2029	2 029	2 035	2 035	2 035
€ / asukas netto	-20	-23	-26	-26	-26

5. TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

TUNNUSLUKU / MITTARI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Nuorisotila					
Aukiolo h / vuosi	300	450	400	400	400
Asiakkaita	80	80	80	80	80
Kerhot					
Pidetyt kerhotunnit	40	70	70	70	70
Kerholaisia	25	30	16	16	16
Retket					
Retket kpl	5	5	5	5	5
Osallistujat	80	80	80	80	80
Tapahtumat					
Tapahtumia kpl	5	5	5	5	5
Osallistujia	200	300	300	300	300
Leirit					
Leirejä kpl	1	1	1	1	1
Osallistuneita	35	40	20	20	20
Avustukset					
Nuorisot. avustukset €	2 840	2 000	2 000	2 000	2 000
Avustetut nuorisojärjestöt kpl	1	4	4	4	4
Etsivä nuorisotyö					
Asiakkaat					
Yksilöasiakkaita	30	25	25	25	25
Sovitut asiakastapaamiset	80	90	80	80	80
Asiakaskäynnit	40	80	70	70	70
Moniammatillinen asiakasyhteistyö	20	20	20	20	20
Palveluohjaukset					
Palveluohjaukset yhteensä	50	40	40	40	40
Koulutuspalvelut	5	5	5	5	5
Työelämäpalvelut	2	2	2	2	2
Henkilöstö	1	1	1	1	1

30 SIVISTYSLAUTAKUNTA

370 VARHAISKASVATUS

1. PERUSTEHTÄVÄ

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota lapsille laadultaan ja sisällöltään monipuolista ja hyvää opetusta, kasvatusta ja hoitoa huomioiden lapsen ikä, tuentarve sekä perheen palvelutarve.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 Kuntalainen

- Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen
- Asumistarpeisiin vastaaminen
- Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen	Vakanssitarkastelu vuoden 2030 voimaantulevan lakimuutoksen mukaisesti. VEO-palveluiden ostaminen VERTIKAL/ hintavertailu Palveluntarjonnan monipuolistaminen—avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminta
Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen	Yhteisten tapahtumien järjestäminen. Asiakaskyselyt sekä kuukausittaiset osallisuuskyselyt huoltajille.

2.2 Elinvoima

- Positiivisen kuntakuvan edistäminen
- Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen
- Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen
- Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen
- Tuki osaamisen kehittämiseen
- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen	Talouden tasapainotus
Sitoutunut ja uudistuskykyinen henkilöstö	Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuushankkeen jatkuminen 2024-2027. Täydennyskoulutuksien järjestäminen/mahdollistaminen. Varhaiskasvatuksen sosionomiopintojen edistämisen mahdollistaminen työvuorollisesti.

2.3

Kestävyys

- Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen
- Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Vastuullisen matkailun edistäminen
- Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen
- Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen	Puupolun hyödyntäminen toiminnassa.
Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen	Kierrättäminen. Hankinnoissa pitkän ajan suunnitelmaa.

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEN MUUTOKSET TALOUSARVIO- VUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

Tunnusluvuista ja mittareista perhepäivähoidon poistaminen.

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

VARHAISKASVATUS	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	253 293	75 912	31 000	31 000	31 000
Toimintakulut	-1 056 204	-971 550	-877 942	-877 942	-877 942
Toimintakate	-802 911	-895 638	-846 942	-846 942	-846 942
Poistot	-14 855	-14 000	-16 300	-16 300	-16 300
Asukkaita	2 029	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	-396	-441	-416	-416	-416

5. TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

TUNNUSLUKU / MITTARI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Päiväkoti					
Toimintapäivät vuodessa	365	365	365	365	365
*kokoaik. läsnäolopäivät	7 257	7 200	7 200	7 200	7 200
*osa-aik. läsnäolopäivät	1 104	1 800	260	260	260
Lapset/kokopäivähoito	48	40	40	40	40
Lapset/osapäivähoito	7	10	2	2	2
Kotihoidon tukea saavat					
Perheet keskim./kk	10	12	7	7	7
Lapset keskim./kk	12	12	7	7	7
Henkilöstö					
Päiväkoti (42 paikkaa)	17	14	12	12	12
Perhepäivähoito	0	0	0	0	0
Nilakan yhtenäiskoulu/ Esikoululaisten varhaiskasvatusryhmä					
Toimintapäivät vuodessa	260	260	260	260	260
*kokoaik. läsnäolopäivät	0	0			
*osa-aik. läsnäolopäivät	1 785	2 400	2 400	2 400	2 400
Lapset/kokopäivähoito	0	0	0	0	0
Lapset/osapäivähoito	17	16	13	13	13

40 KUNNANHALLITUS

400 TEKNISET PALVELUT

1. PERUSTEHTÄVÄ

Teknisiin palveluihin kuuluvat kiinteistöt joiden, kuluja ei ole siirretty suoraan tietylle hallintokunnalle. Teknisiin palveluihin kuuluvat myös kunnan liikenneväylät sekä muut yhteiset alueet.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 *Kuntalainen*

- Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen
- Asumistarpeisiin vastaaminen
- Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen	Kuntalaisten osallistaminen kunnan kehittämistyössä, kaavoituksessa, rakentamishankkeissa.
Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen	Investoinnit infraan ja kiinteistöihin.

2.2 *Elinvoima*

- Positiivisen kuntakuvan edistäminen
- Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen
- Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen
- Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen
- Tuki osaamisen kehittämiseen
- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen	Yritysten toimintaedellytysten parantaminen teollisuusalueen kokonaisvaltaisella kehittämisellä.
Positiivisen kuntakuvan edistäminen	Kuntakuvaa kohentavat investoinnit.
Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen	Energiatehokkuuden tehostaminen rakennuksissa.

2.3

Kestävyys

- Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen
- Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Vastuullisen matkailun edistäminen
- Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen
- Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen	Puurakentamisen huomioiminen kaavoituksessa ja investoinneissa.
Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen	Investoinnit toteutetaan vastuullisesti ja suunnitellusti.

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEN MUUTOKSET TALOUSARVIO- VUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

TEKNISET PALVELUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	551 362	640 847	616 000	616 000	616 000
Toimintakulut	-862 745	-797 237	-860 318	-860 318	-860 318
Toimintakate	-310 164	-156 390	-244 318	-244 318	-244 318
Poistot	-272 553	-265 000	-333 500	-333 500	-333 500
Asukkaita	2 029	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	-153	-77	-120	-120	-120

50 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

500(5010) RAKENNUSVALVONTA

1. PERUSTEHTÄVÄ

Rakennusvalvonta vastaa rakennushankkeiden lupien myöntämisestä ja valvonnasta sekä kaavojen toteutumisesta sekä rakentamisen neuvonnasta.

Kunnan ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaisena toimii Keiteleen, Tervon ja Vesannon kuntien yhteinen ympäristölautakunta. Tulosalueen tehtäviä hoitaa ympäristölautakunnan alainen kuntien yhteinen ympäristönsuojelutarkastaja sekä kolme jokaisen kunnan omaa rakennustarkastajaa.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 *Kuntalainen*

- Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen
- Asumistarpeisiin vastaaminen
- Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen	Helposti saavutettava ja jouheva lupapalvelu. Lakisääteisten tehtävien hoitaminen. Sähköinen lupapalvelu käyttöön vuonna 2025.

2.2 *Elinvoima*

- Positiivisen kuntakuva edistäminen
- Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen
- Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen
- Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen
- Tuki osaamisen kehittämiseen
- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
<i>Positiivisen kuntakuva edistäminen</i>	Rakennusvalvontatehtävien hoitaminen asiakaslähtöisesti neuvoen ja ohjaten. Rakennetun ympäristön maisemallisten arvojen vaaliminen lain asettamissa rajoissa.
Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen	Kiinteistörekisteritietojen ajantasaistaminen

2.3

Kestävyys

- Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen
- Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Vastuullisen matkailun edistäminen
- Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen
- Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen	Lakisääteisten tehtävien hoitaminen yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEEN MUUTOKSET TALOUSARVIO- VUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

Uusi rakentamislaki (751/2023) tulee voimaan 1.1.2025. Tämän muutoksen seurauksena rakennusvalvontaan tulee ottaa käyttöön rakennetun ympäristön sähköinen asiointipalvelu. Lakiuudistus myös tulee lisäämään rakennusvalvonnan ohjelmistokuluja ja aiheuttaa koulutustarvetta. Rakennusvalvonnassa tulee jatkamaan vuonna 2025 määräaikainen rakennustarkastaja 50 % työajalla sekä määräaikainen toimistos sihteeri 20 % työajalla.

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

RAKENNUSVALONTA	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	12 221	37 000	39 106	39 106	39 106
Toimintakulut	-86 923	-247 410	-110 132	-110 132	-110 132
Toimintakate	-74 702	-210 410	-71 026	-71 026	-71 026
Poistot		0	0	0	0
Asukkaita	2 029	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	-37	-103	-36	-36	-36

5. TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

TUNNUSLUKU / MITTARI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TA 2027
Rakennus- ja toimenpideluvat (rakentamisluvat 2025)	45	45	10	10	10
Henkilöstö	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8

50 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

500 (5021) YMPÄRISTÖNSUOJELU

1. PERUSTEHTÄVÄ

Keiteleen, Tervon ja Vesannon yhteinen ympäristölautakunta vastaa kunnalle kuuluvista rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävistä ja valvonnasta em. kuntien alueella 1.1.2019 lähtien. Ympäristölautakunta toimii alueen rakennus- ja ympäristönsuojeluviranomaisena. Tulosalueen tehtävistä vastaa ympäristölautakunnan alainen kuntien yhteinen ympäristönsuojelutarkastaja.

Ympäristönsuojelu valvoo ympäristön ja vesistön pilaantumista aiheuttavia toimintoja, neuvoo kuntalaisia ja tuo ympäristönäkökulmaa paikalliseen päätöksentekoon. Ympäristönsuojelussa käsitellään ympäristölupia, maastoliikennelain mukaisia lupia ja ilmoituksia, annetaan määräyksiä ympäristöntilan parantamiseksi sekä tehdään pienimuotoista ympäristöntilan seurantaa. Lausunnoilla ympäristönsuojelu antaa paikallisen näkemyksen erilaisiin hankkeisiin ympäristönäkökulmasta.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 *Kuntalainen*

- Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen
- Asumistarpeisiin vastaaminen
- Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen	Lakisääteisten tehtävien toteuttaminen, palveluiden kehittäminen sopijakuntien kesken, sähköisten palveluiden kehittäminen

2.2 *Elinvoima*

- Positiivisen kuntakuva edistäminen
- Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen
- Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen
- Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen
- Tuki osaamisen kehittämiseen
- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Positiivisen kuntakuva edistäminen	Lakisääteisten tehtävien toteuttaminen, sujuvat lupakäsittelyt ja neuvonta.
Tuki osaamisen kehittämiseen	Henkilöstö osallistuu viranomaisten neuvottelu- ja koulutuspäiville, viranomaisten välisen yhteistyön vahvistaminen.

2.3

Kestävyys

- Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen
- Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Vastuullisen matkailun edistäminen
- Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen
- Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen	Valistaminen, tiedottaminen ja näkyvämpi viestintä
Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen	Lakisääteisten tehtävien hoitaminen, ilmastosuunnitelman laatimiseen osallistuminen

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEN MUUTOKSET TALOUSARVIO- VUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

YMPÄRISTÖNSUOJELU	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	5 060	2 000	2 000	2 000	2 000
Toimintakulut	-28 468	-23 306	-25 976	-25 976	-25 976
Toimintakate	-23 408	-21 306	-23 976	-23 976	-23 976
Poistot					
Asukkaita	2 099	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	-11	-11	-12	-12	-12

RAKENNUSVALONTA JA YMPÄRISTÖ	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	12 221	39 000	41 106	41 106	41 106
Toimintakulut	-86 923	-270 716	-136 108	-136 108	-136 108
Toimintakate	-74 702	-231 716	-95 002	-95 002	-95 002
Poistot		0	0	0	0
Asukkaita	2 029	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	-37	-114	-47	-47	-47

5. TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

TUNNUSLUKU / MITTARI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Luvat, ilmoitukset, rekisteröinnit	1	7	1	1	1
Lausunnot	14	10	10	10	10
Tarkastukset	17	25	10	10	10
Henkilöstö	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25

90 KUNNANHALLITUS

900 VESILAITOS

1. PERUSTEHTÄVÄ

Vesilaitos toimittaa puhdasta talousvettä toiminta-alueellaan asiakkailleen pohjavedenottamolta. Vettä myydään myös vesiosuuskunnille.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 *Kuntalainen*

- *Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen*
- *Asumistarpeisiin vastaaminen*
- *Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen*
- *Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa*

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen	Vesiosuuskuntien liittymisen mahdollistaminen kunnan vesihuoltolaitokseen. Vesilaitoksen toimintavarmuuden takaaminen ylläpidon ja investointien kautta.

2.2 *Elinvoima*

- *Positiivisen kuntakuvan edistäminen*
- *Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen*
- *Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen*
- *Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen*
- *Tuki osaamisen kehittämiseen*
- *Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen*

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
<i>Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen</i>	Taksojen paikkansa pitävyys ja aktiivinen talousseuranta.

2.3

Kestävyys

- Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen
- Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Vastuullisen matkailun edistäminen
- Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen
- Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
<i>Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen</i>	Lainsäädännön mukainen toiminta.

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEN MUUTOKSET TALOUSARVIO- VUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

VESILAITOS	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	206 783	240 500	243 000	243 000	243 000
Toimintakulut	-172 906	-164 900	-154 487	-154 487	-154 487
Toimintakate	33 877	75 600	88 513	88 513	88 513
Poistot	-54 499	-70 500	-60 500	-60 500	-60 500
Asukkaita	2 029	2029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	17	37	43	43	43

5. TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

TUNNUSLUKU / MITTARI	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Kuluttajamäärä	1 660	1 660	1 660	1 660	1 660
Verkostoon pumpattu vesimäärä/m3	97 479	110 000	100 000	100 000	100 000
Vesijohtojen pituus / km	72	72	112	112	112
Henkilöstö	1	1	1	1	1

90 KUNNANHALLITUS

910 VIEMÄRILAITOS

1. PERUSTEHTÄVÄ

Viemärilaitos johtaa toiminta-alueellaan syntyvät jätevedet jäteveden puhdistamolle. Puhdistamolle otetaan vastaan myös haja-asutusalueilla syntyviä sakokaivolietettä. Puhdistetut jätevedet lasketaan Nilakka-järveen.

2. TAVOITTEET TALOUDELLE JA TOIMINNALLE

2.1 Kuntalainen

- Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen
- Asumistarpeisiin vastaaminen
- Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden lisääminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kolmannen sektorin kanssa

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Hyvien peruspalveluiden ja turvallisen elinympäristön takaaminen.	Viemärilaitoksen toimintavarmuuden takaaminen ylläpidon ja investointien kautta.

2.2 Elinvoima

- Positiivisen kuntakuva edistäminen
- Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen
- Panostaminen pitovoiman vahvistamiseen
- Tuki monimuotoiseen yrittäjyyteen ja työpaikkojen monipuolistumiseen
- Tuki osaamisen kehittämiseen
- Henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen kehittäminen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Kuntatalouden tasapainosta huolehtiminen	Paikkansa pitävät taksat ja aktiivinen talousseuranta

2.3 Kestävyys

- Kiertotalouteen ja sen hyödyntämiseen kannustaminen
- Puun mahdollisuuksien hyödyntäminen
- Vastuullisen matkailun edistäminen
- Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen
- Toiminnan perustuminen jatkuvuuteen ja ylisukupolvisuuteen

Tavoitteet (enintään kolme) Mitä tavoitellaan	Toimenpiteet Miten tavoitteeseen päästään
Ympäristöstä ja ilmastosta huolehtiminen	Lainsäädännön mukainen toiminta

3. KESKEISET TOIMINNAN JA TALOUDEN MUUTOKSET TALOUSARVIO-
VUONNA JA MÄÄRÄRAHOJEN ERITYISPERUSTELUT

4. TALOUSARVIO 2025 JA -SUUNNITELMA 2025–2027

VIEMÄRILAITOS	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot	215 202	237 200	233 150	233 150	233 150
Toimintakulut	-171 360	-176 850	-159 187	-159 187	-159 187
Toimintakate	43 842	60 350	73 963	73 963	73 963
Poistot	-64 238	64 000	65 000	65 000	65 000
Asukkaita	2 029	2 029	2035	2035	2035
€ / asukas netto	22	30	36	36	36

5. TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

TUNNUSLUKU / MITTARI	TP 2023	TA 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
Kuluttajamäärä	1 470	1 470	1 470	1 470	1 470	1 470
Käsitelty jätevesi- määrä / m ³	114 545	120 000	120 000	120 000	120 000	120 000
Vesijohtojen pituus / km	42	42	42	42	42	42
Henkilöstö	1	1	1	1	1	1